

DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA
GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA GMINY POTOK GÓRNY
NA LATA 2023-2030

POTOK GÓRNY
2023

WPROWADZENIE	3
Definicje kluczowych pojęć	3
1. Ogólna charakterystyka Gminy Potok Górny	5
1.1. Położenie Gminy Potok Górny	5
1.2. Demografia	9
1.2. Edukacja	12
1.2.1. Wychowanie przedszkolne	13
1.2.2. Poziom nauczania w szkołach podstawowych	14
1.3. Zabytki i kultura	14
1.3.1. Zabytki kultury	14
1.3.2. Działalność kulturalna	16
1.4 Sport i rekreacja	17
1.5. Turystyka	18
1.6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	19
1.7. Wykluczenie społeczne	19
1.8. Kapitał społeczny, działalność organizacji pozarządowych	20
1.8.1. Fundusz sołecki	20
1.8.2. Organizacje pozarządowe	21
1.9. Przedsiębiorczość	22
1.10. Rynek pracy i bezrobocie	26
1.11. Sektor rolniczy	28
1.12. Zasoby naturalne i ochrona środowiska	29
1.13. Energetyka	30
1.13.1. Zaopatrzenie w gaz	30
1.13.2. Gospodarka ciepła	30
1.13.4. Energia odnawialna	30
1.14. Gospodarka wodno – ściekowa	31
1.15. Polityka przestrzenna	33
1.16. Mieszkalnictwo	37
1.17. Ochrona bezpieczeństwa	38
1.18. Komunikacja	39
2. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	39
2.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji	39
2.2. ETAP 1 – wyznaczenie Obszaru Zdegradowanego (OZ) na terenie Potok Górny ...	41

2.2.1. Wskaźniki delimitujące obszary zdegradowane	42
2.2.2. Wyniki dla poszczególnych miejscowości wg ww. wskaźników	45
2.3. ETAP 2 – wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Potok Górny	74
2.4. Podsumowanie – delimitacja Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Potok Górny	75
Spis tabel:.....	79
Spis map:.....	80
Spis wykresów:.....	80

Opracowanie stanowi szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz wybranych pozostałych (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej) zgodnie ze zidentyfikowanymi zjawiskami negatywnymi oraz analizę lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji. Diagnoza dotycząca całego obszaru gminy pokazuje ogólne ramy i powiązania obszarów kryzysowych z resztą gminy.

Przedstawiono również ogólną charakterystykę Gminy Potok Górny, która została przeprowadzona na podstawie danych dostępnych za lata 2015 – 2022 i będzie uzupełniana w toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji w miarę uzyskiwania dostępu do nowych danych. Jako, że niniejszy dokument jest materiałem do konsultacji z interesariuszami rewitalizacji, należy zakładać, że diagnoza będzie uzupełniana także w wyniku propozycji i poprawek zgłaszanych podczas konsultacji.

Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o analizę następujących obszarów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego, funkcjonalno-przestrzennego oraz technicznego. Analizie poddane zostały wskaźniki opracowane dla każdego z wymienionych obszarów. Dzięki szeroko zakrojonym badaniom na różnych płaszczyznach możliwe było wskazanie obszarów zdegradowanych, które znajdują się na terenie gminy. Dokonano precyzyjnego wyznaczenia wymienionych obszarów przy wykorzystaniu metody kartograficznej. Zamieszczone mapy obszarów zdegradowanych szczegółowo przedstawiają wyznaczone obszary, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji.

Sporządzona Diagnoza społeczno – gospodarcza dla Gminy Potok Górny spełnia wszystkie zapisy wskazania wynikające z *ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485)*.

Definicje kluczowych pojęć

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. **Rewitalizacja** zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez **interesariuszy** (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Obszar może zostać wskazany jako **obszar zdegradowany**, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- ✓ **gospodarczych** (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- ✓ **środowiskowych** (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- ✓ **przestrzenno-funkcjonalnych** (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- ✓ **technicznych** (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów),
- ✓ **budowlanych**, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Natomiast **interesariuszami rewitalizacji** są w szczególności:

- ✓ mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- ✓ mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej;
- ✓ podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- ✓ podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- ✓ jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- ✓ organy władzy publicznej;
- ✓ podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru kryzysowego. Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą. Po drugie, proces

rewitalizacji powinien być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Prace diagnostyczne i projektowe obejmowały analizy dokumentów dostarczonych przez Zamawiającego. Wykorzystano również dane dostarczone z GUS oraz innych opracowań i dokumentów planistycznych.

1. Ogólna charakterystyka Gminy Potok Górny

1.1. Położenie Gminy Potok Górny

Gmina Potok Górny ulokowana jest w południowej części województwa lubelskiego, w południowo-zachodniej części powiatu biłgorajskiego.

Gmina graniczy od strony północnej z gminą Harasiuki, od strony wschodniej z gminą Biszczka, od strony południowej z gminą Kuryłówka i od strony zachodniej z gminą Krzeszów.

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 11 094 ha. Znaczną część obszaru gminy zajmują użytki rolne stanowiące 68 % powierzchni. Lasy obejmują 27% obszaru gminy.

Administracyjnie Gmina Potok Górny przynależy do powiatu biłgorajskiego.

Powiat biłgorajski położony jest w południowej części województwa lubelskiego na pograniczu trzech jednostek fizjograficznych: Wyżyny Lubelskiej, Roztocza i Kotliny Sandomierskiej. Niższymi jednostkami fizjograficznymi są: Wyniosłość Giełczewska, Padół Zamojski, Roztocze Zachodnie i Środkowe, Równina Biłgorajska i Płaskowyż Tarnogrodzki.

Od zachodu powiat biłgorajski sąsiaduje z powiatem niżańskim i janowskim, od północnego - zachodu z powiatem lubelskim, od północnego - wschodu z powiatem krasnostawskim, od wschodu z powiatem zamojskim, od południowego - wschodu z tomaszowskim, a od południa z powiatami lubaczowskim, leżajskim i przeworskim przynależnymi do województwa podkarpackiego.

W skład gminy wchodzi 12 sołectw:

1. Dąbrówka,
2. Jasiennik Stary,
3. Jedlinki,

4. Kolonia Malennik,
5. Lipiny Dolne,
6. Lipiny Górne-Borowina,
7. Lipiny Górne-Lewki,
8. Naklik,
9. Potok Górny (dwa sołectwa),
10. Szyszków, Zagródki
11. oraz jedna miejscowość bez statusu sołectwa: Lipiny Dolne Kolonia.

Gmina posiada dogodne połączenia drogowe, m.in. z Biłgorajem - 30 km i Lublinem, od którego dzieli ją 130 km.

Na terenie gminy zdecydowanie przeważa budownictwo jednorodzinne. Zabudowa jednorodzinna zagrodowa skoncentrowana jest w głównych miejscowościach gminy, wzdłuż lokalnych ciągów komunikacyjnych

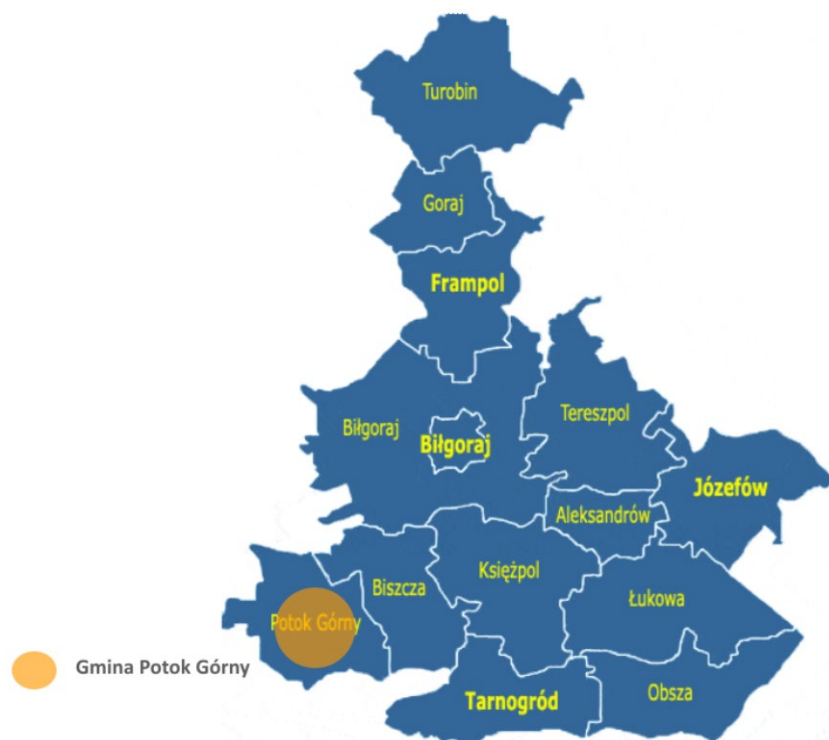
We wschodniej części gminy usytuowana jest miejscowość Potok Górny. Pełni ona funkcję administracyjnego, gospodarczego, kulturalnego i społecznego centrum gminy. Jest siedzibą samorządowych władz lokalnych, miejscem lokalizacji instytucji publicznych i ważnych obiektów usługowych. Na jej obszarze funkcjonują placówki edukacyjne i kulturalne.

MAPA 1 POŁOŻENIE GMINY POTOK GÓRNY NA TLE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

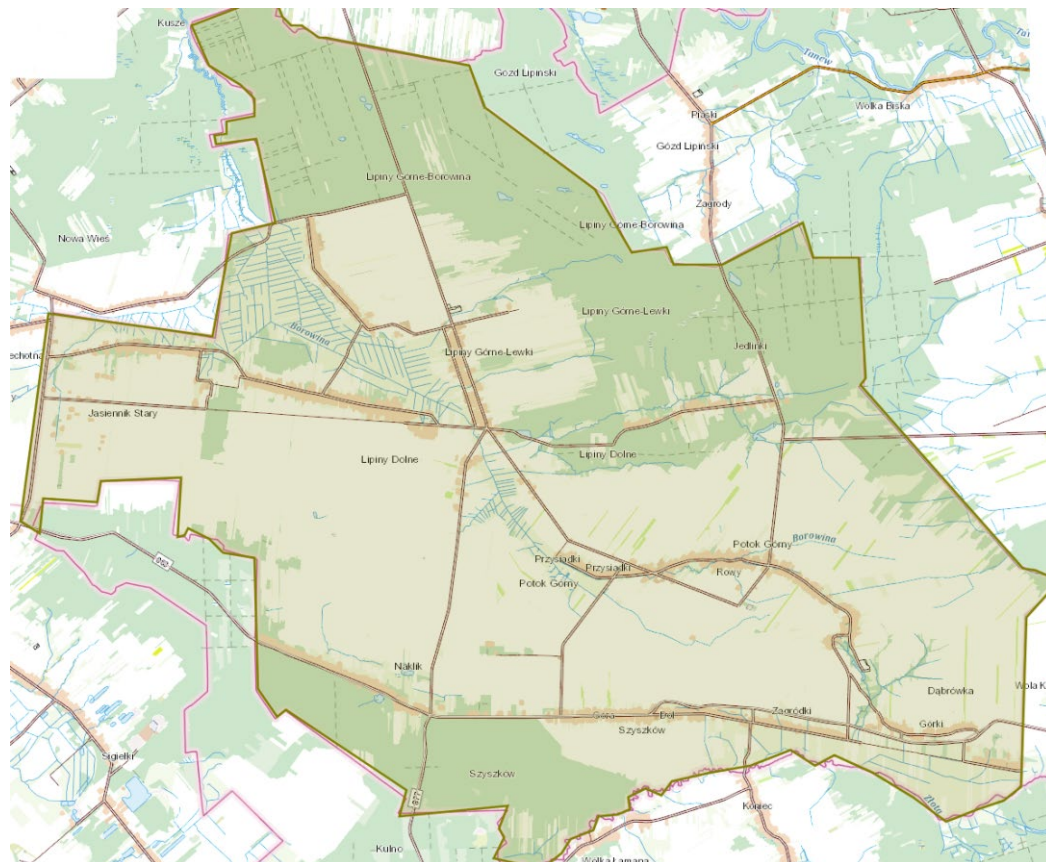
Źródło: <https://www.lubelskie.pl/j11e/2019/08/>

MAPA 2 POŁOŻENIE GMINY POTOK GÓRNY NA TLE POWIATU BIŁGORAJSKIEGO

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/66.html>

MAPA 3 POŁOŻENIE POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI NA TERENIE GMINY POTOK GÓRNY

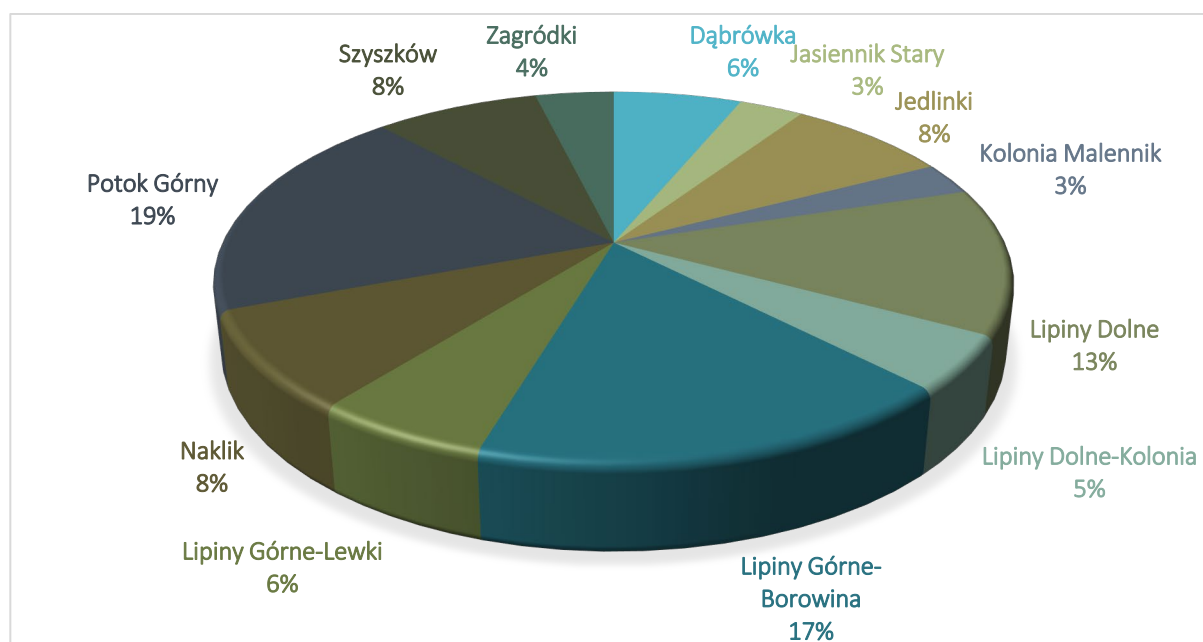
Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gpmap=gp0

TABELA 1 POWIERZCHNIA POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI GMINY POTOK GÓRNY

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia [m ²]
1	Dąbrówka	693,026
2	Jasiennik Stary	347,377
3	Jedlinki	883,7285
4	Kolonia Malennik	310,1309
5	Lipiny Dolne	1414,927
6	Lipiny Dolne-Kolonia	528,3711
7	Lipiny Górne-Borowina	1881,264
8	Lipiny Górne-Lewki	674,0064
9	Naklik	947,4902
10	Potok Górny	2098,558
11	Szyszków	890,6973
12	Zagródki	424,4048
RAZEM:		11093,9812

Źródło: UG Potok Górny

WYKRES 1 POWIERZCHNIA MIEJSCOWOŚCI GMINY POTOK GÓRNY (%)

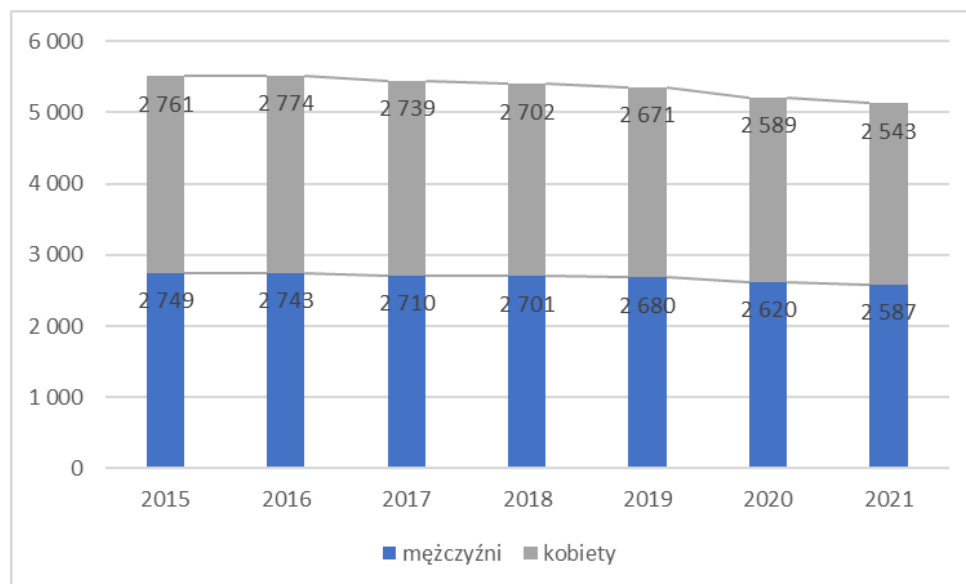
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Potok Górny

1.2. Demografia

Do podstawowych charakterystyk zbiorowości ludzkiej należą jej liczebność i rozmieszczenie. Liczba mieszkańców gminy systematycznie maleje z niewielkimi wahaniami.

Ogólnie w latach 2015 - 2021 liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 380 osób.

WYKRES 2 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY W LATACH 2015 - 2021

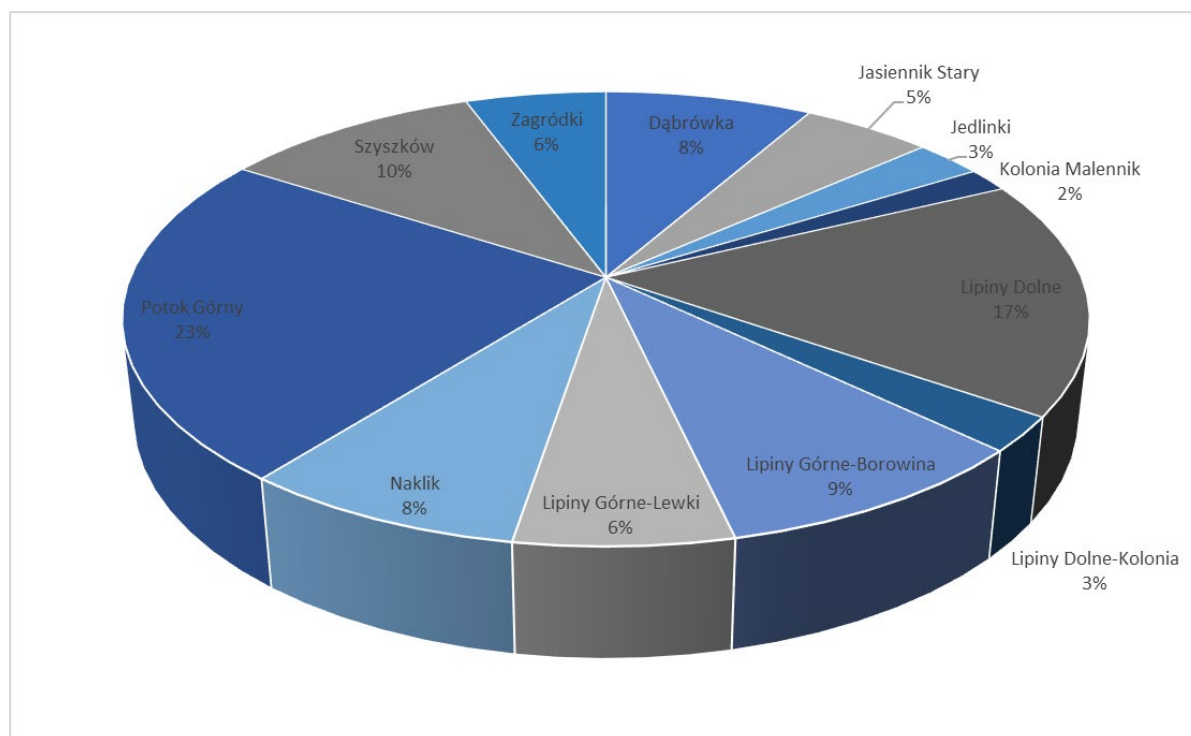
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE. SPORZĄDZONO NA PODSTAWIE DANYCH Z UG POTOK GÓRNY

TABELA 2 LICZBA MIESZKAŃCÓW WG MIEJSCOWOŚCI ZAMELDOWANYCH NA POBYT STAŁY – STAN NA 31.12.2021 R.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1	Dąbrówka	436
2	Jasiennik Stary	273
3	Jedlinki	143
4	Kolonia Malennik	90
5	Lipiny Dolne	889
6	Lipiny Dolne-Kolonia	131
7	Lipiny Górne-Borowina	490
8	Lipiny Górne-Lewki	326
9	Naklik	425
10	Potok Górny	1240
11	Szyszków	544
12	Zagródki	296
RAZEM:		5283

Źródło: UG Potok Górny

WYKRES 3 LICZBA MIESZKAŃCÓW WG MIEJSCOWOŚCI W 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Potok Górny

Struktura wieku mieszkańców i przyrost naturalny

Szczegółowa analiza dotycząca struktury wieku mieszkańców pozwala na stwierdzenie, że sytuacja demograficzna w większości sołectw gminy stale pogarsza się. Dane dostarczone przez Urząd Gminy wskazują, na **ujemny przyrost naturalny. Bezpośrednią przyczyną jest zwiększająca się liczba zgonów w gminie.**

TABELA 3 PRZYROST NATURALNY W GMINIE POTOK GÓRNY W ROKU 2021

Lp.	Miejscowość	urodzenia	zgony
1.	Dąbrówka	5	9
2.	Jasiennik Stary	2	9
3.	Jedlinki	0	2
4.	Kolonia Malennik		
5.	Lipiny Dolne	7	25
6.	Lipiny Dolne-Kolonia		
7.	Lipiny Górne-Borowina	2	7
8.	Lipiny Górne-Lewki	6	4
9.	Naklik	1	5
10.	Potok Górny	14	21
11.	Szyszków	2	8
12.	Zagródki	3	6

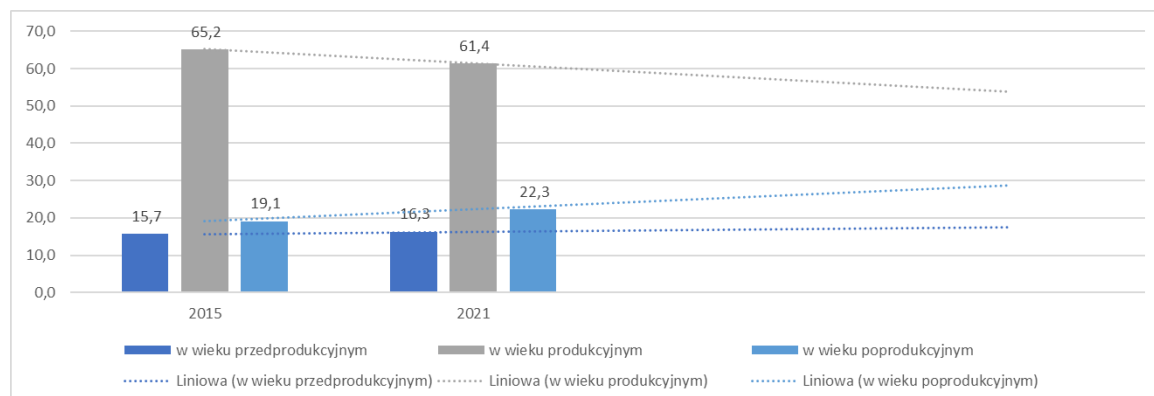
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Potok Górny

WYKRES 4 WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU NATURALNEGO NA 1000 OSÓB

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS – BANK DANYCH LOKALNYCH

WYKRES 5 STRUKTURA LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W GMINIE POTOK GÓRNY W ROKU 2015 ORAZ 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Migracje ludności

Sytuacja demograficzna w gminie kształtowana jest również przez migracje. Saldo migracji jako różnica między liczbą zameldowań a wymeldowań pokazuje ruch mieszkańców zarówno w kraju jak i za granicę.

Migracje ludności są podstawowym elementem i formą mobilności przestrzennej. Oznaczają one przemieszczenia terytorialne związane ze względnie trwałą zmianą miejsca

zamieszkania i są postrzegane jako komponent, obok rozrodności i umieralności, zmian demograficznych.

W OMAWIANYM OKRESIE (2015-2021) GMINA POTOK GÓRNY NOTUJE WYSOKIE UJEMNE SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNEJ. SALDO MIGRACJI W NASZEJ GMINIE NA KONIEC 2021 R. WYNOŚIŁO MINUS 38 TJ. (LICZBA OSÓB ZAMELDOWANYCH W STOSUNKU DO WYMELDOWANYCH).

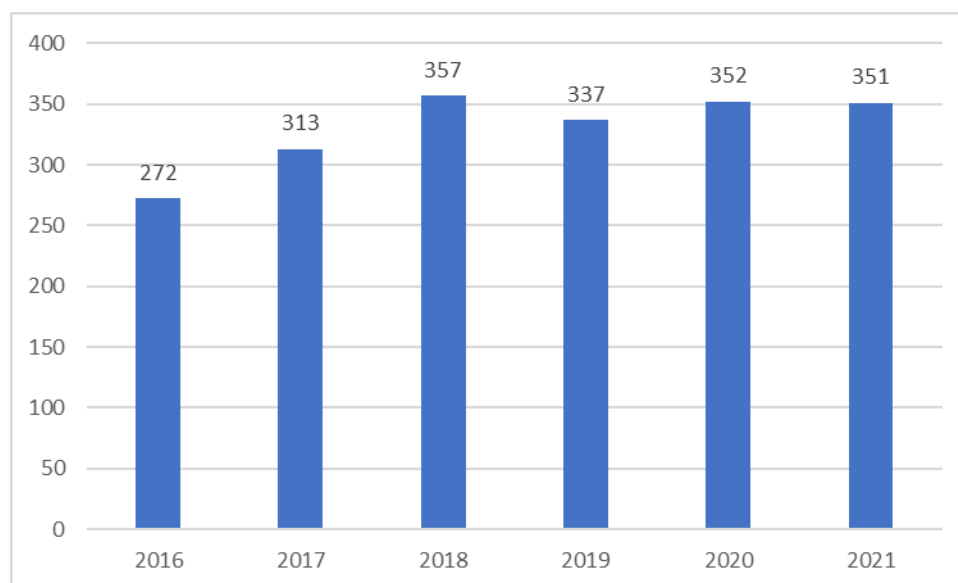
1.3. Edukacja

Na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe, 1 szkoła filialna.

Do szkół podstawowych uczęszcza 349 uczniów.

W 39 oddziałach zatrudnionych jest 64 nauczycieli i 23 pracowników obsługi. Ponadto są 4 oddziały klas zerowych, do których uczęszcza 89 dzieci, zatrudnionych jest 4 nauczycieli. W 5 oddziałach przedszkolnych dla 54 dzieci w wieku 3 - 5 lat, zatrudnionych jest 5 nauczycieli.

WYKRES 6 LICZBA UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W GMINIE POTOK GÓRNY W LATACH 2016 -2021

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS

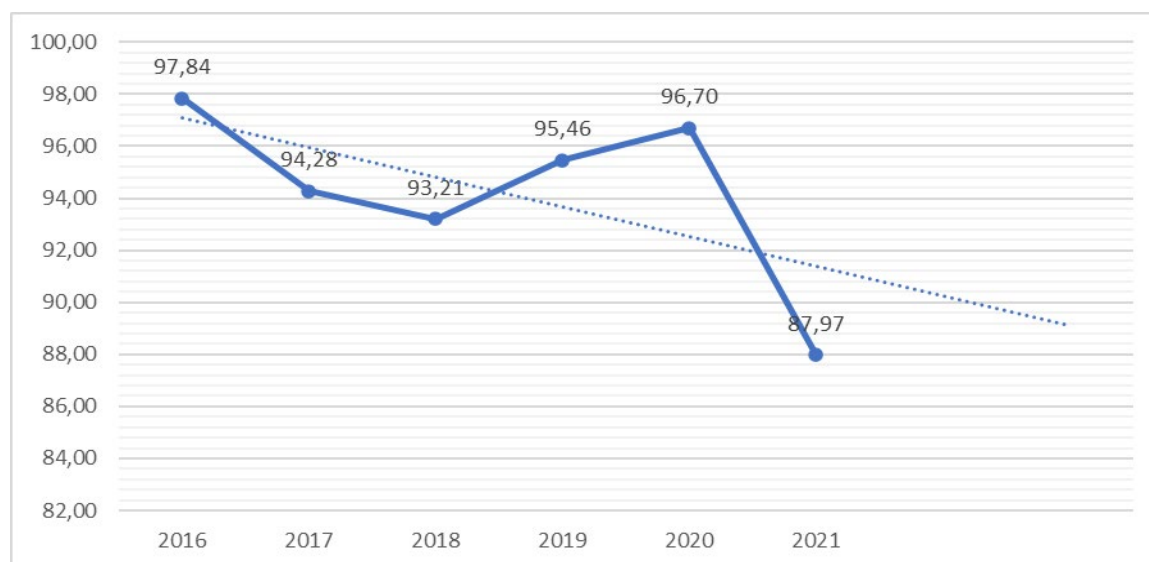
Współczynnik skolaryzacji w gminie wynosił w roku 2021 87,97%.

TABELA 4 STOPIEŃ WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ SPORTOWO-REKREACYJNĄ

Lp.	Miejscowość	Boisko	Plac zabaw	Hala/Sala sportowa
1.	Szyszków	2	1	1
2.	Potok Górny	1	1	1
3.	Lipiny Dolne	2	1	1
4.	Lipiny Górne	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Potok Górny

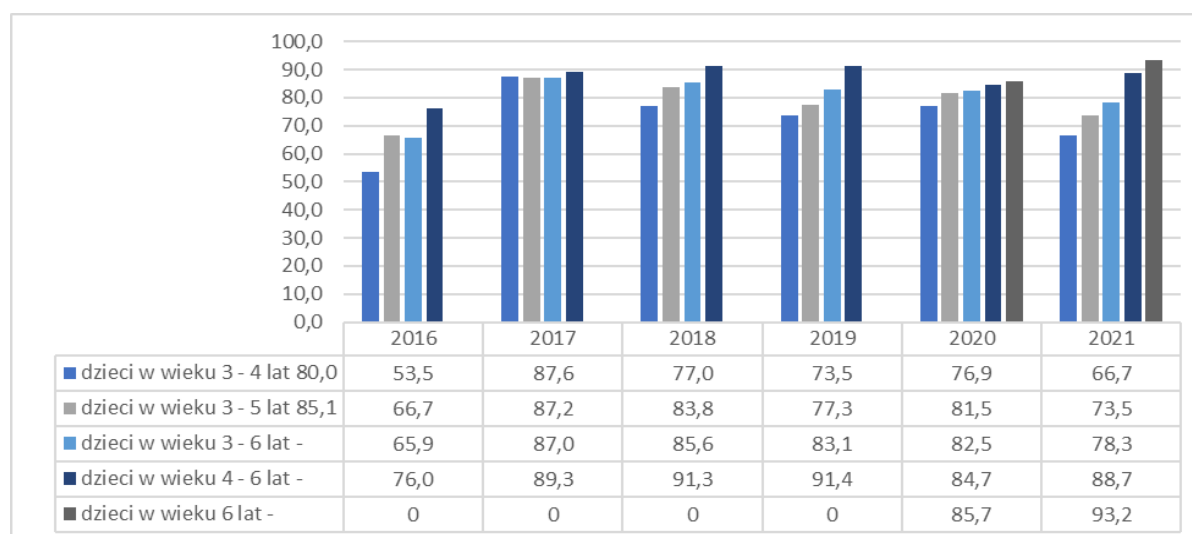
WYKRES 7 WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO W GMINIE POTOK GÓRNY W LATACH 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

1.3.1. Wychowanie przedszkolne

WYKRES 8 ODSETEK DZIECI OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Z powyższej tabeli wynika, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Gminy Potok Górny stale wzrasta we wszystkich kategoriach wiekowych.

1.3.2. Poziom nauczania w szkołach podstawowych

TABELA 5 ŚREDNIE WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY 2022 DLA POSZCZEGÓLNYCH SZKOŁ, DLA KTÓRYCH ORGANEM PROWADZĄCYM JEST GMINA POTOK GÓRNY

Nazwa szkoły	Język polski		Matematyka		Język angielski	
	liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. T. KOŚCIUSZKI W LIPINACH GÓRNYCH	10	69	10	67	10	70
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ŚW. FRANCISZKA Z ASYŻU W LIPINACH DOLNYCH	13	67	13	46	13	47
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. POWSTANIA STYCZNIOWEGOW POTOKU GÓRNYM	10	62	10	57	10	50
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. KEN W SZYSZKOWIE	27	60	27	60	27	55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

1.4. Zabytki i kultura

1.4.1. Zabytki kultury

Do najważniejszych antropogenicznych walorów turystycznych znajdujących się na terenie gminy Potok Górny zalicza się następujące obiekty:

- **Kościół parafialny p.w. MB Częstochowskiej w Lipinach Górnych-Borowina.** To drewniany kościół rzymskokatolicki, wybudowany w 1869 roku przez unitów (poprzednio istniała tu stara, drewniana świątynia, również unicka). Od 1875 roku w rękach prawosławnych. Po zakończeniu I wojny światowej przekazany został kościołowi katolickiemu, a w 1920 roku dokonano jego poświęcenia. W związku z przeznaczeniem kościoła do kultu katolickiego częściowo go przerobiono i wybudowano chór. W latach 1924-1928 dobudowano 2 kaplice boczne oraz oszalowano kościół z zewnątrz i pomalowano. W 1950 roku pokryto kościół blachą. W 1981 roku dokonano generalnego remontu. W 1999 roku pomalowano dach, ściany zewnętrzne kościoła oraz założono nową instalację elektryczną. W 2011 roku dokonano remontu dachu, zmieniono pokrycie oraz odnowiono elewację
- **Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela w Potoku Górnym.** Kościół został wybudowany w latach 1743-1754 z fundacji ówczesnego proboszcza, ks. Grzegorza S. Jastrzębskiego, Teresy Zamoyskiej i Grabińskich (okoliczni dzierżawcy). Konsekrowany

11 grudnia 1754 roku przez bp. Wacława Hieronima Sierakowskiego. Jest to obiekt późnobarokowy, orientowany, murowany z cegły, otynkowany, trzynawowy, bazylikowy z transeptem. Prezbiterium jest jednoprzęsłowe, równej szerokości z nawą główną, zamknięte trójbocznie. W kościele znajduje się zakrystia ze skarbczykiem na piętrze, kruchta (dawny skarbiec). Wyposażony jest w korpus trójprzęsłowy z wąskimi nawami bocznymi, transept o silnie wystających, jednoprzęsłowych ramionach. Kościół parafialny otoczony jest starym murem, krytym dachówką, z kapliczką, bramą, dzwonnica i furką na plebanię.

- **Kapliczka drewniana w Potoku Górnym.** Obiekt należy do zespołu kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzyciela. Kapliczka pierwotnie zawierała figurę Chrystusa Frasobliwego z datą wykonania 1851 rok, która obecnie zaginęła. W zwieńczeniu zachował się pierwotny pazdur i podstawa metalowego krucyfiks utrwalonego na ikonografii. Nie istnieje dawne ogrodzenie płotkiem z bramką.
- **Cmentarz parafialny z I poł. XIX wieku w Potoku Górnym.** Na cmentarzu parafialnym w Potoku Górnym znajdują się liczne nagrobki z II połowy XIX i początku XX wieku. Jest to cmentarz w kształcie wydłużonego czworoboku, o powierzchni 1,5 ha.

Z charakterystycznych obiektów o znaczeniu sentymentalnym wymienić należy grób zamordowanego w 1943 roku proboszcza księdza Błażeja Nowosada.

- **Park dworski wraz z murowanym dworem, spichlerzem, oborą i piwnicą dworską w miejscowości Kolonia Malennik.** Według najstarszej informacji pochodzącej z 1617 roku można się dowiedzieć, że w folwarku Malennik należącym do Krzeszowa trzymano pawie. Kolejna wzmianka o folwarku pojawia się w 1638 roku przy opisie inwentarzowym Krzeszowa. Brak jest tu wiadomości o folwarku, jego wielkości czy rozplanowaniu do końca XVIII wieku. Sytuacja zmienia się w XIX wieku. Przegląd materiałów archiwalnych rozpocząć można od planu z 1826 roku. Folwark swoim kształtem przypomina dzisiejsze założenie obejmując teren dający się wpisać w prostokąt. Na styku stał dwór. Dojazd do założenia prowadził od strony zachodniej. Na planie występuje również duży zbiornik wodny. Około przełomu wieków XIX i XX doszło do przebudowy folwarku. Przebudowa ta wiązała się z wymianą budynków drewnianych na murowane. Dotyczy to spichlerza, stodoły, stodoły z menażem i obory.
- **Park dworski w miejscowości Naklik.** Zespół dworsko-parkowy leży na wschód od wsi przy skrzyżowaniu dróg do Lipin i do Szyszkowa. Folwark Naklicki zwany pierwotnie Sliweckim został założony po wojnach polsko-kozackich (1648 rok) przez Jana II Zamoyskiego. Zasięgiem swym obejmował tereny wsi Naklik, Kulna oraz Potoka. Wybudowano wówczas rządcówkę, obory, chlew, stajnie, stodołę, spichlerz, kurnik, piekarnie, domy dla służb folwarcznej. Powstał także ogród warzywny. II połowa XVII wieku przyniosła powolny, lecz stały upadek folwarku. W 1730 roku Tomasz Zamoyski puszcza folwark w dzierżawę Franciszkowi Grabińskiemu Podczaszemu Wieluńskiemu. W ciągu dwóch lat nowy użytkownik przebudowuje gruntownie folwark nadając mu nowy kształt i budując nowe budynki. Budynek rządcówki (dworu) stanął w linii drogi do wsi Kulno. Zbudowano go z drewna, składał się z kilku pomieszczeń, posiadał od frontu ganek. Obok

niego, wokół prostokątnego dziedzińca wybudowano kuchnię, spichlerz, piwnicę, piekarnię, obory, stajnię, browar. Przed dworem zasadzono sad.

- **Domy, zabudowania, kapliczki.** W Potoku Górnym odnaleźć można zabudowania z początku XX wieku, a nawet prawdopodobnie końca XIX wieku o charakterystycznym wyglądzie dla tego okresu. Obiekty te są w różnym stanie technicznym, często pełnią nadal swoją podstawową funkcję.

Szczególnie cennym obiektem małej architektury sakralnej jest pochodząca zapewne z I połowy XIX wieku kapliczka drewniana w Lipinach. Drewniana, czworoboczna, z trzech stron oszalowana, z czwartej otwarta półkuliście. Daszek namiotowy z pazdurem. Wewnątrz kapliczki usytuowana jest rzeźba św. Jana Nepomucena, ludowa.

1.4.2. Działalność kulturalna

ORGANIZATOREM ŻYCIA KULTURALNEGO W GMINIE POTOK GÓRNY SĄ **GMINNY OŚRODEK KULTURY**

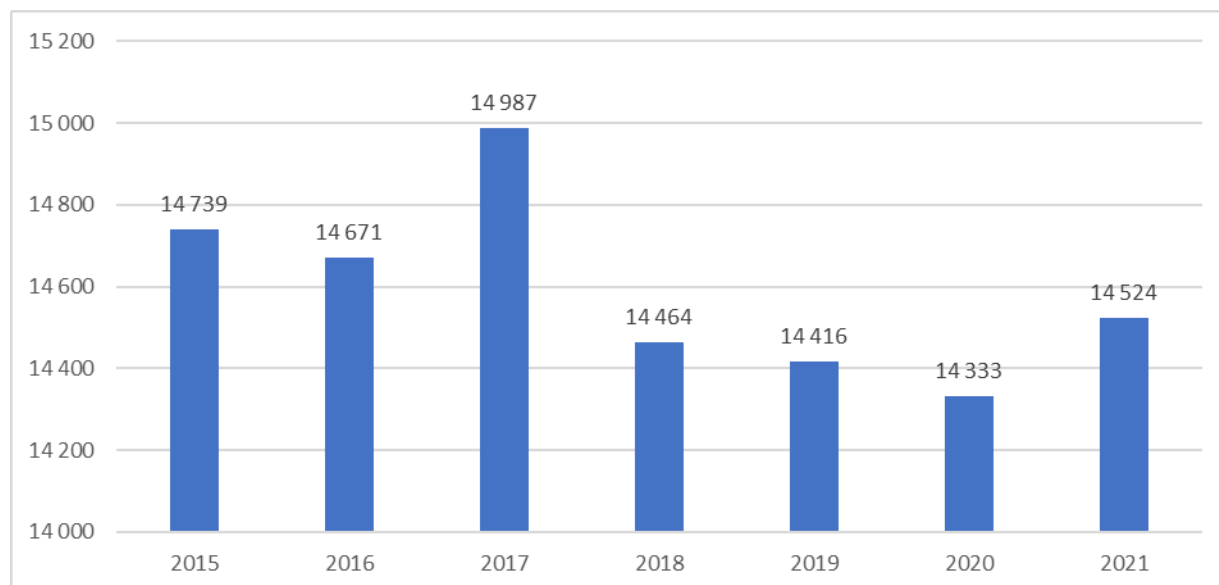
I SZKOŁY, BĘDĄCE ORGANIZATORAMI WIELU CYKLICZNYCH IMPREZ KULTURALNO-ARTYSTYCZNYCH.

POD OPIEKĄ GMINNEGO OŚRODKA KULTURY DZIAŁA GMINNA ORKIESTRA DĘTA OSP.

W gminie funkcjonuje również Biblioteka w Potoku Górnym wraz z filią w Lipinach Dolnych.

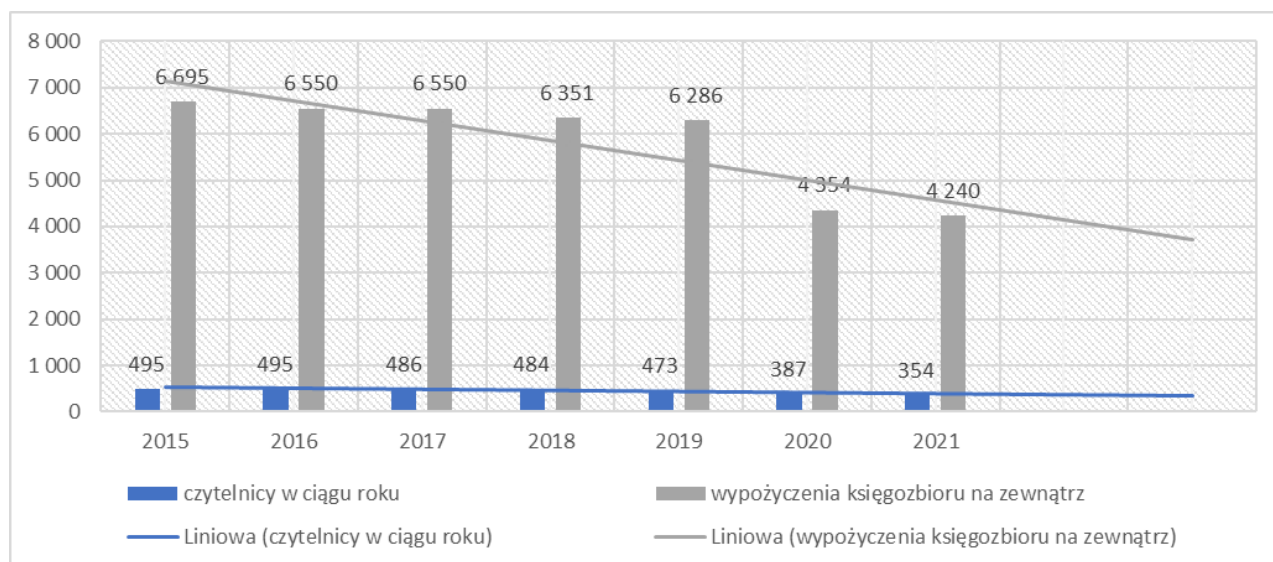
Działalność biblioteczna:

WYKRES 9 KSIĘGOZBIÓR W BIBLIOTEKACH NA TERENIE GMINY POTOK GÓRNY

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

WYKRES 10 WSKAŹNIKI CZYTELNICTWA NA TERENIE GMINY POTOK GÓRNY

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

1.5 Sport i rekreacja

Gmina Potok Górny zyskała w minionych latach wiele obiektów infrastruktury społecznej, min. boiska wielofunkcyjne w m. Lipiny Dolne i Szyszków.

Obiekty te są wykorzystywane do aktywnego uprawiania sportu. W kolejnych latach Gmina powinna dodatkowo poprawić stan infrastruktury społecznej poprzez modernizację systemów ogrzewania w placówkach świetlic (Potok Górny, Szyszków, Lipiny Górne-Borowina, Lipiny Dolne, Dąbrówka).

W roku 2022 gmina Potok górny otrzymała środki na budowę hali sportowo – widowiskowej w Potoku Górnym.

Inwestycja obejmuje budowę kompletnego budynku hali sportowo – widowiskowej, o dwóch kondygnacjach nadziemnych, wraz z nowymi przyłączami.

W hali zlokalizowane zostaną:

- boiska do gry w piłkę ręczną, siatkową, koszykówkę, tenis ziemny,
- ścianka wspinaczkowa,
- zaplecze szatniowe, sanitarne oraz magazynowe,
- trybuny.

Gmina Potok Górny otrzymała również z Ministerstwa Sportu i Turystyki środki na budowę boiska wielofunkcyjnego, bieżni prostej, skoczni do skoku w dal i rzutni do pchnięcia kulą przy hali sportowo-widowiskowej w Potoku Górnym.

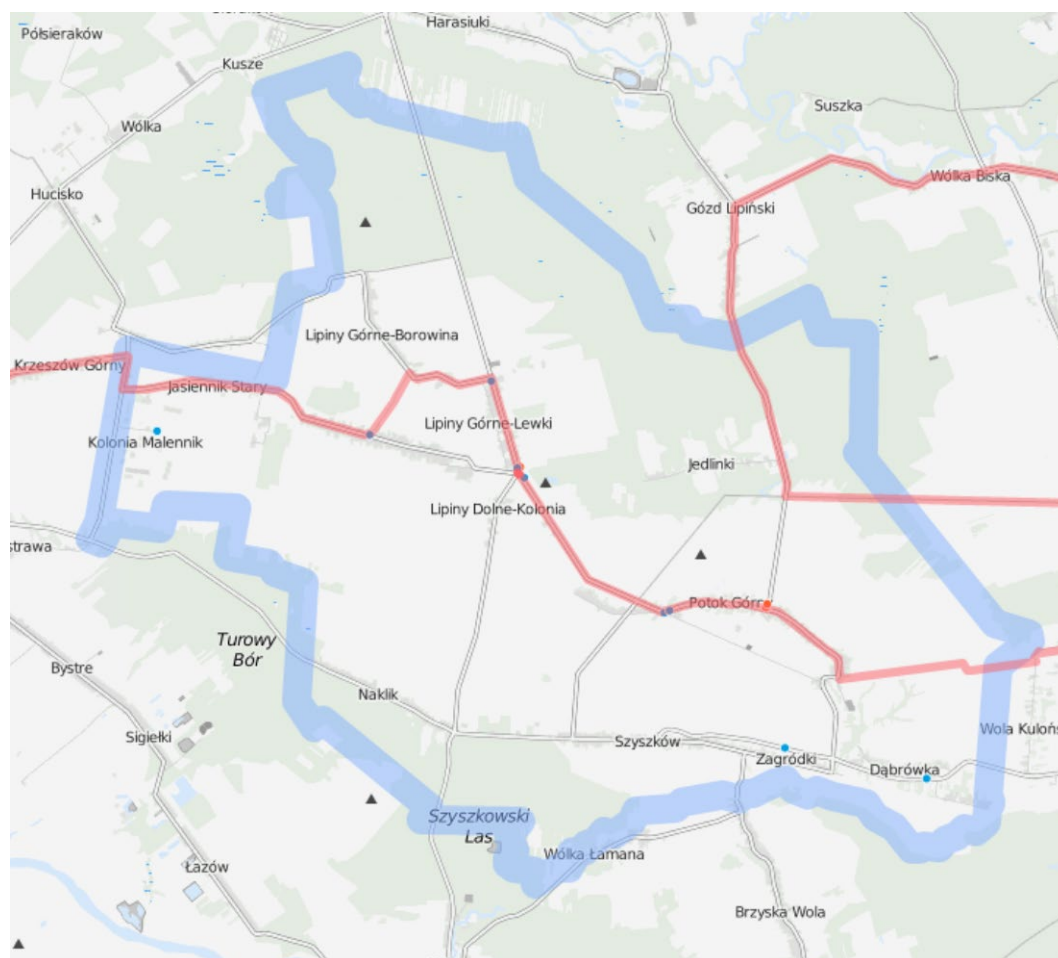
1.6. Turystyka

Gmina Potok Górny posiada duży potencjał do rozwoju turystyki, który powinien być wykorzystywany w większym stopniu. Do największych atrakcji turystycznych obszaru należą walory przyrodniczo-krajobrazowe.

Przez Gminę Potok Górny przebiega **rowerowy szlak Zaborszczyzny**. Ma on swój początek przy kościele p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Księżpolu, który znajduje się przy drodze wojewódzkiej Lublin-Przemyśl. Długość szlaku wynosi ok. 54 km. Przebiega drogami asfaltowymi, poza krótkim odcinkiem Bukowina - Wola Kulońska - Potok Górny.

Terminu Zaborszczyzna (Zaborze) użył po raz pierwszy w pismach hetman i kanclerz koronny Jan Zamoyski w XVI wieku. Nazwa geograficzna Zaborszczyzna odnosiła się do okolic Krzeszowa i Tarnobrodu. Używali jej głównie urzędnicy Ordynacji Zamoyskiej dla określenia obszaru podległego zarządowi dóbr. Nazwa ta funkcjonowała do 6 września 1944 roku, kiedy dekret PKWN zlikwidował Ordynację Zamoyską. Najstarszą wzmiankowaną w XII wieku miejscowością Zaborszczyzny jest Krzeszów. Do najstarszych miejscowości Zaborszczyzny należą także mające XIV-wieczny rodowód, Obsza, Łukowa, Zamch, Chmielek, Babice, Piskorowice, Księżpol. W drugiej połowie XIV wieku dzierżawcą Zaborszczyzny został Iwan Kustra z Obszy.

MAPA 4 SZLAKI PIESZE I ROWEROWE W GMINIE POTOK GÓRNY

Źródło: <http://www.turystykawgminie.pl/mapa/potokgorny>

1.7. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonują:

- Przychodnia Lekarska „Twój Lekarz” Sp. C. w Lipinach Górnych-Lewkach
- Praktyka Lekarska Medicus NZOZ w Potoku Górnym

W gminie w 2021 r. funkcjonowała 1 apteka oraz 1 punkt apteczny.

1.8. Wykluczenie społeczne

Pomoc społeczna

Zadania zlecone i zadania własne w zakresie pomocy społecznej w Gminie Potok Górny realizowane są przez **Ośrodek Pomocy Społecznej w Potoku Górnym**.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej przyznawanymi przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie lubelskim są niezmiennie od kilku lat: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej pozostają takie same, warto jednak zauważyć, że w okresie ostatnich lat zmniejsza się ranga i znaczenia niemal każdego z problemów społecznych kwalifikujących się do uzyskania pomocy z OPS. Konieczne jest nieustanne monitorowanie skali problemów społecznych i odpowiednie dobieranie instrumentów służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu w stosunku do aktualnych problemów. Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej wymaga oprócz spełnienia kryterium dochodowego, wystąpienia innych przesłanek. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej podają jeszcze inne powody wystąpienia z wnioskiem o pomoc.

W 2021 r. udzielane były różne formy pomocy, zarówno finansowej, rzeczowej, usługach, pracy socjalnej, poradnictwa oraz kierowanie do różnego typu domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz środowiskowego domu samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej. Pomocą objęto 88 rodziny, 274 osoby w rodzinach, które skorzystały ze świadczeń i usług ośrodka pomocy społecznej bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania, oraz 15 rodzin w formie wyłącznej pracy socjalnej.

Pomoc finansowa przyznawana była z następujących powodów:

- ubóstwo - 23 rodziny,
- bezrobocie - 13 rodzin,
- niepełnosprawność - 37 rodzin,
- długotrwała lub ciężka choroba - 46 rodziny,
- alkoholizm - 10 rodzin,
- rodziny niepełne - 4 rodziny,
- rodziny wielodzietne - 14 rodzin.

TABELA 6 LICZBA LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCA Z OPS W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY POTOK GÓRNY

Lp.	Miejscowość	Liczba osób korzystających z OPS ze względu na ubóstwo
1.	Dąbrówka	0
2.	Jasiennik Stary	11
3.	Jedlinki	8
4.	Kolonia Malennik	2
5.	Lipiny Dolne	8
6.	Lipiny Dolne-Kolonia	1
7.	Lipiny Górne-Borowina	8
8.	Lipiny Górne-Lewki	4
9.	Naklik	12
10.	Potok Górny	21
11.	Szyszków	5
12.	Zagródki	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Potok Górny

Na terenie Gminy Potok Górny nie ma infrastruktury społecznej tj. chociażby mieszkań komunalnych, dziennych domów pomocy czy placówek opiekuńczo-wychowawczych. Mieszkańcy wymagający takiego wsparcia kierowani są i umieszczani w instytucjach na terenie powiatu bądź województwa. W gminie zauważalna jest potrzeba objęcia wsparciem osób starszych, schorowanych i wymagających pomocy w zaspokajaniu podstawowych codziennych potrzeb życiowych.

1.9. Kapitał społeczny, działalność organizacji pozarządowych

1.9.1. Fundusz sołecki

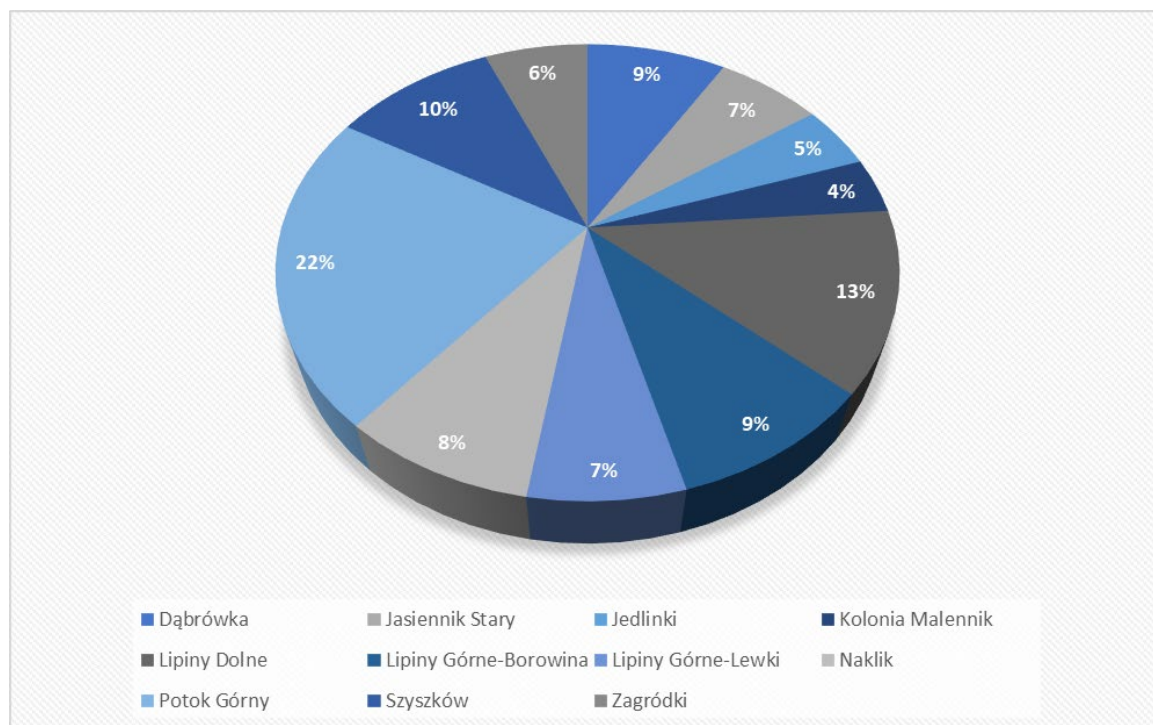
TABELA 7 WYDATKI NA FUNDUSZ SOŁECKI W ROKU 2021 R.

Lp.	Miejscowość	Kwota [zł]
1	Dąbrówka	27126,58
2	Jasiennik Stary	20 330,52
3	Jedlinki	14 274,07
4	Kolonia Malennik	12 268,64
5	Lipiny Dolne	39 623,65
6	Lipiny Dolne-Kolonia	-
7	Lipiny Górne-Borowina	28 949,52

8	Lipiny Górne-Lewki	21174,18
9	Naklik	26 527,44
10	Potok Górny	69 483,63
11	Szyszków	31587,98
12	Zagródki	20102,92
RAZEM:		318 984,71

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z UG POTOK GÓRNY

WYKRES 11 WYDATKI NA FUNDUSZ SOŁECKI W ROKU 2021 WG SOŁECTW [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Potok Górny

1.9.2. Organizacje pozarządowe

TABELA 8 WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA TERENIE GMINY POTOK GÓRNY

Lp.	NAZWA	ADRES
KLUBY SPORTOWE		
1	LZS Wrzos Szyszków	Szyszków 27
UCZNIOWSKIE KLUBY SPORTOWE		
2	UKS Dynamika	Lipiny Dolne 152
3	UKS Ares	Szyszków 27
STOWARZYSZENIA REJESTROWANE		
4	Stowarzyszenie Rozwoju wsi Szyszków	Szyszków 59A
5	Stowarzyszenie Wspierania Tradycji i Kultury Przedmieście	Potok Górny 307A
6	Stowarzyszenie Nasz Potok	Potok Górny 116

KOŁA GOSPODYN WIEJSKICH		
7	KGW w Jasienniku Starym	Jasiennik Stary 22
8	KGW „Lipinianki” w Lipinach Dolnych	Lipiny Dolne 95A
9	KGW w Lipinach Górnych-Borowina	Lipiny Górne-Borowina 72
10	KGW Potok Górny	Potok Górny 116A

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Potok Górny

TABELA 9 LICZBA NGOS W PODZIALE NA MIEJSCOWOŚCI

Lp	Miejscowość	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na terenie sołectwa/miejscowości)
1.	Dąbrówka	1
2.	Jasiennik Stary	2
3.	Jedlinki	1
4.	Kolonia Malennik	0
5.	Lipiny Dolne	2
6.	Lipiny Dolne-Kolonia	0
7.	Lipiny Górne-Borowina	2
8.	Lipiny Górne-Lewki	1
9.	Naklik	1
10.	Potok Górny	3
11.	Szyszków	3
12.	Zagródki	1

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z UG POTOK GÓRNY

1.10. Przedsiębiorczość

W Gminie Potok Górny w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowane były 294 podmioty gospodarki narodowej, z czego 252 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

W roku 2021 zarejestrowano 28 nowych podmiotów, a 12 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (32) podmiotów zarejestrowano w roku 2020, a najmniej (16) w roku 2017. W tym samym okresie najwięcej (24) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (10) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2012 roku.

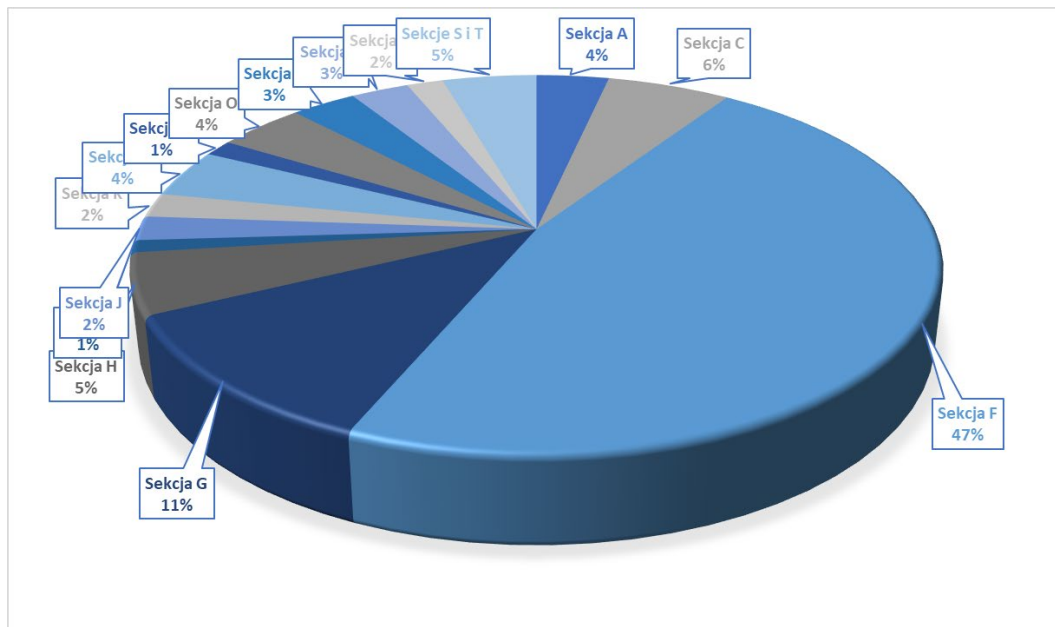
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Potok Górny najwięcej (1) jest stanowiących spółki cywilne.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (288) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 3,4% (10) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,

jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 52,4% (154) podmiotów, a 44,2% (130) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

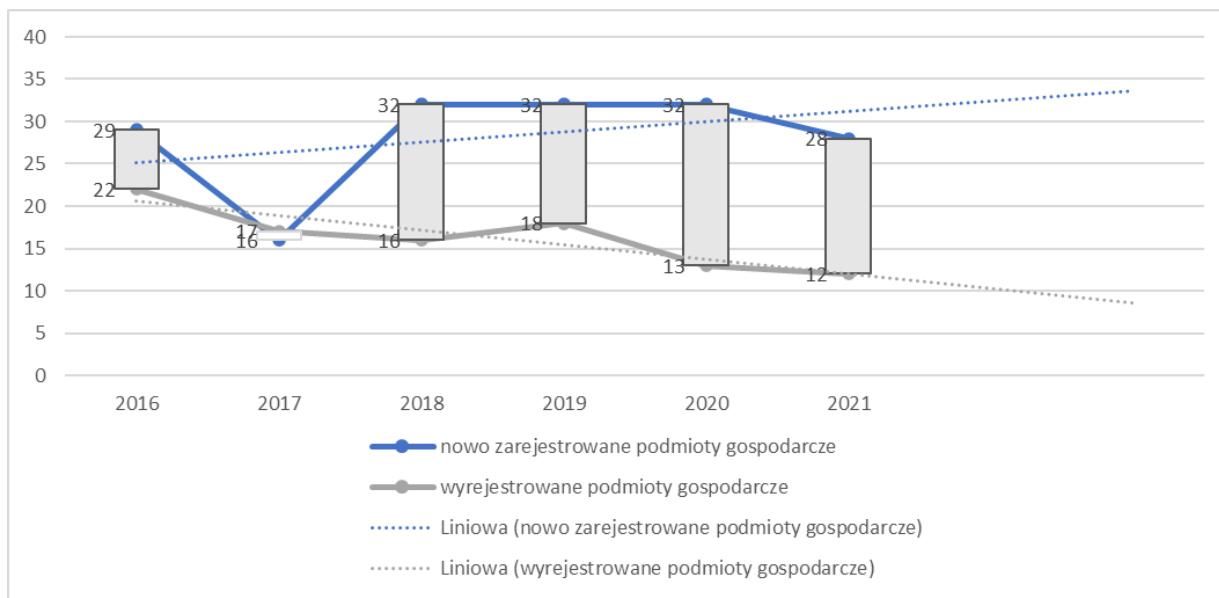
Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Potok Górny najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (54.0%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (12.3%).

WYKRES 12 UDZIAŁ PROCENTOWY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W GMINIE POTOK GÓRNY W ROKU 2021 WG SEKCJI PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

WYKRES 13 PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE I WYREJESTROWANE W REJESTRZE REGON W GMINIE POTOK GÓRNY

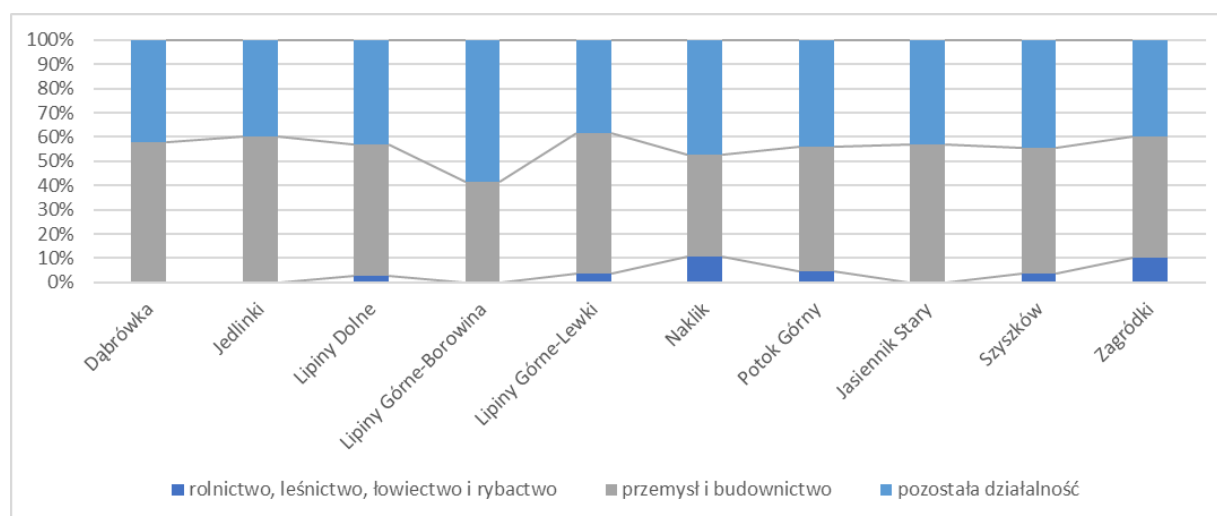
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

TABELA 10 LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW DZIAŁAJĄCYCH W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH

Lp.	Miejscowość	Ilość
1	Dąbrówka	31
2	Jasiennik Stary	14
3	Jedlinki	5
4	Kolonia Malennik	0
5	Lipiny Dolne	72
6	Lipiny Dolne-Kolonia	0
7	Lipiny Górne-Borowina	24
8	Lipiny Górne-Lewki	26
9	Naklik	19
10	Potok Górny	66
11	Szyszków	27
12	Zagródki	10
RAZEM:		294

ŹRÓDŁO: OPRAWOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UG POTOK GÓRNY

WYKRES 14 PODMIOTY WG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY POTOK GÓRNY W ROKU 2021

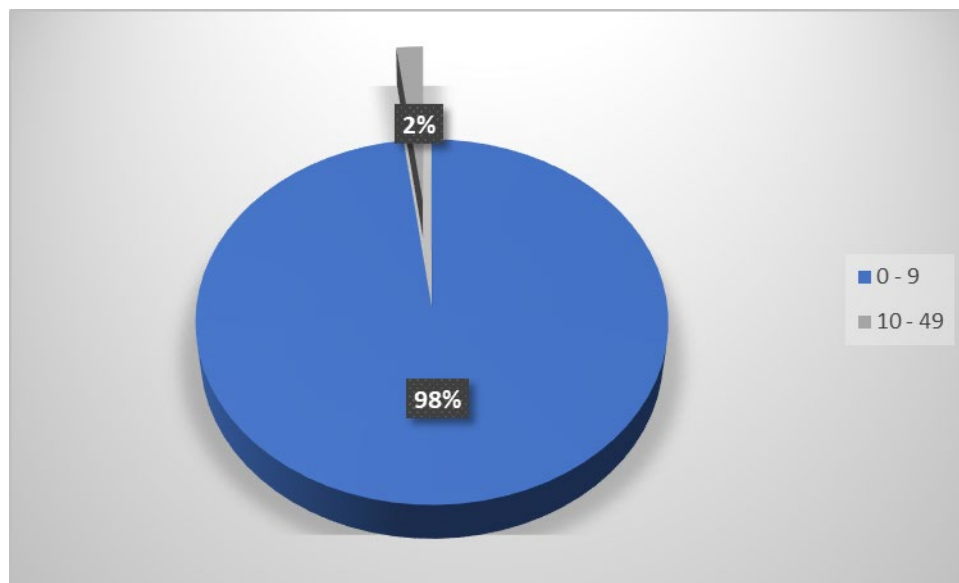
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Struktura podmiotów gospodarczych

W Gminie Potok Górny działają w przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób – stanowiły one na koniec 2021 roku 98% wszystkich firm.

Firmy zatrudniające od 10 do 49 osób stanowiły 2%. Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna firma zatrudniająca powyżej 50 pracowników. Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Potok Górny według kryterium liczby pracowników odbiega od uwarunkowań zarówno powiatowych, jak i wojewódzkich oraz ogólnopolskich.

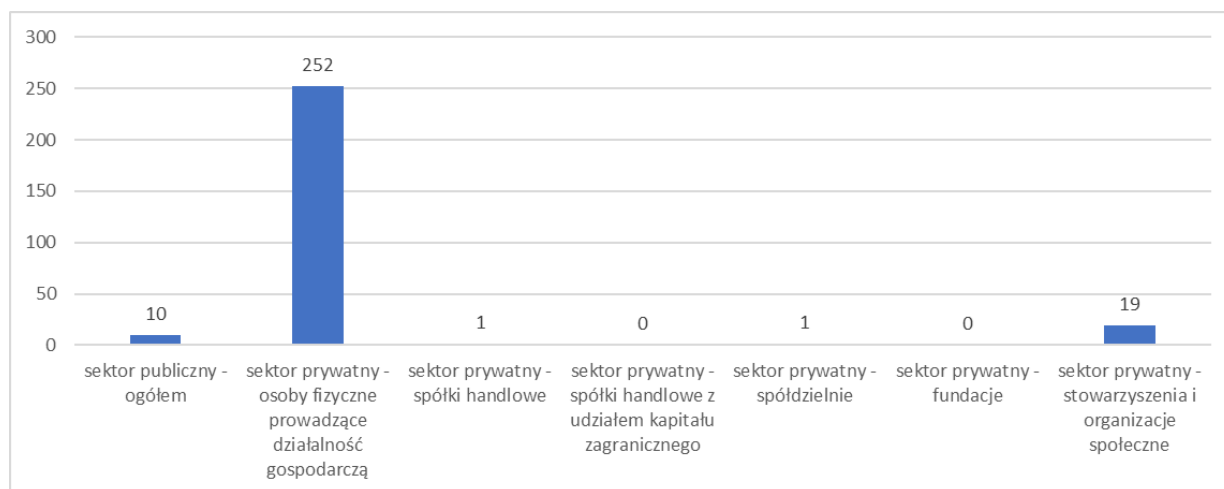
WYKRES 15 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE POTOK GÓRNY KLASYFIKOWANE W 2021 ROKU WEDŁUG KRYTERIUM LICZBY PRACUJĄCYCH

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Wśród form prawnych firm działających w Gminie Potok Górny zdecydowanie dominują podstawowe w postaci jednoosobowych działalności gospodarczych.

WYKRES 16 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE POTOK GÓRNY W 2021 ROKU WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH

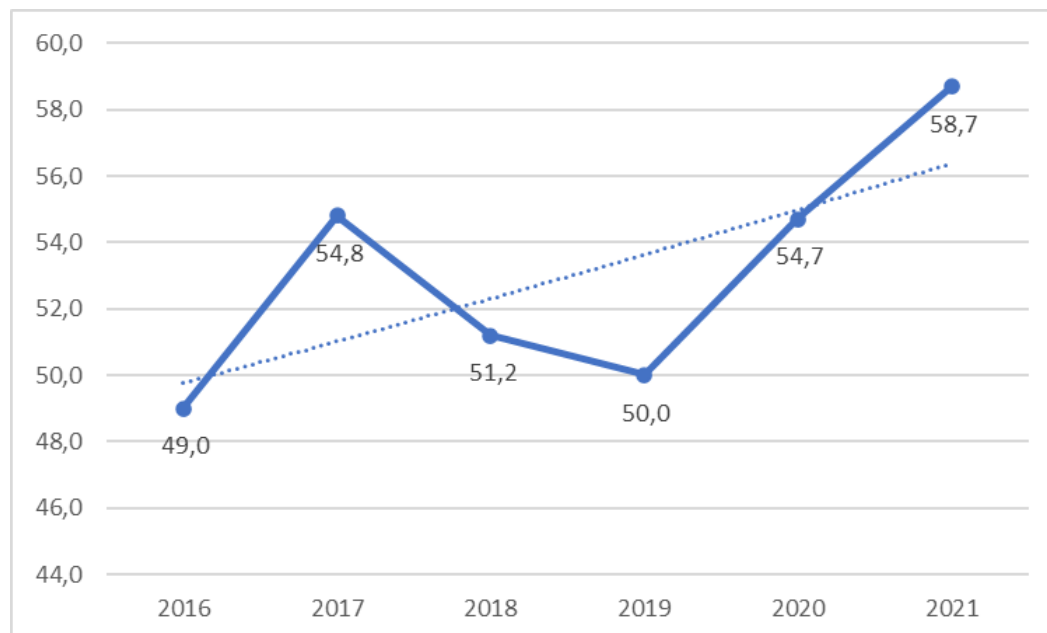

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

1.11. Rynek pracy i bezrobocie

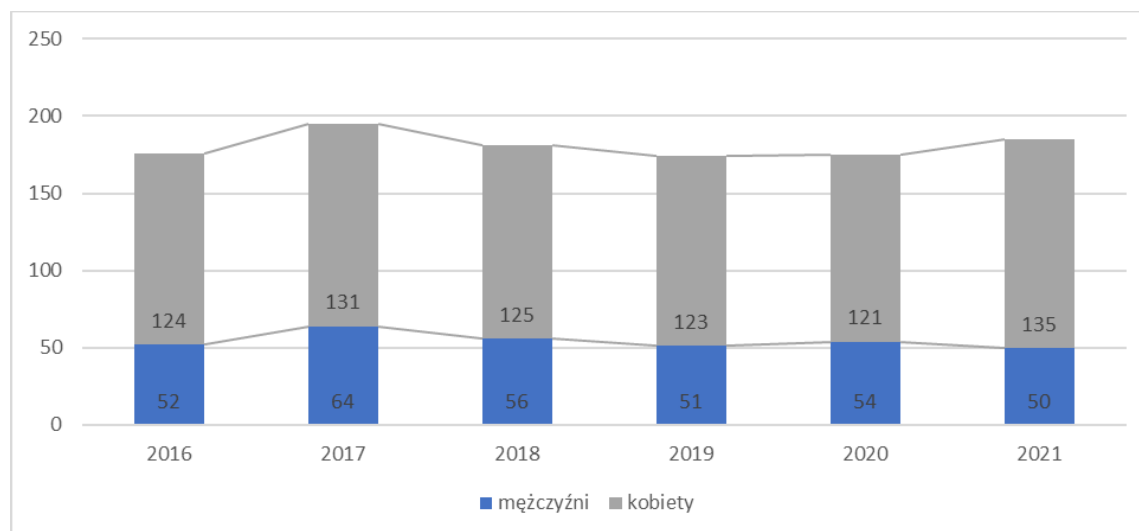
Zatrudnienie:

WYKRES 17 LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH NA 1000 LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINIE POTOK GÓRNY W LATACH 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

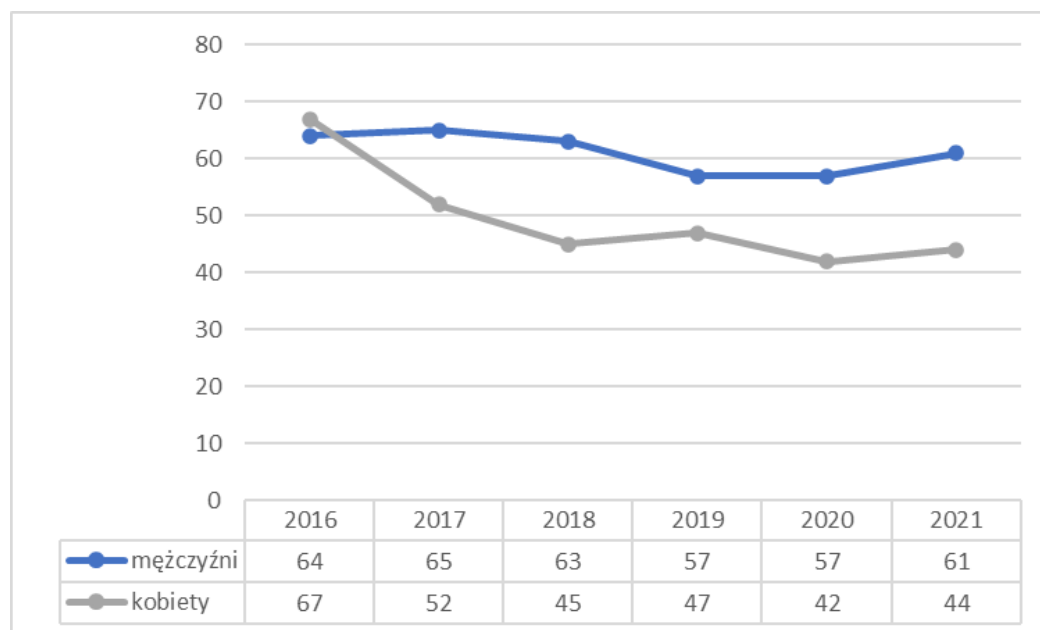
WYKRES 18 LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH W GMINIE POTOK GÓRNY W PODZIALE NA PŁEĆ W LATACH 2015-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Bezrobocie:

WYKRES 19 LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W GMINIE POTOK GÓRNY W LATACH 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

TABELA 11 LICZBA OSÓB W PODZIALE NA POSZCZEGÓLNE MIEJSCOWOŚCI W ROKU 2022

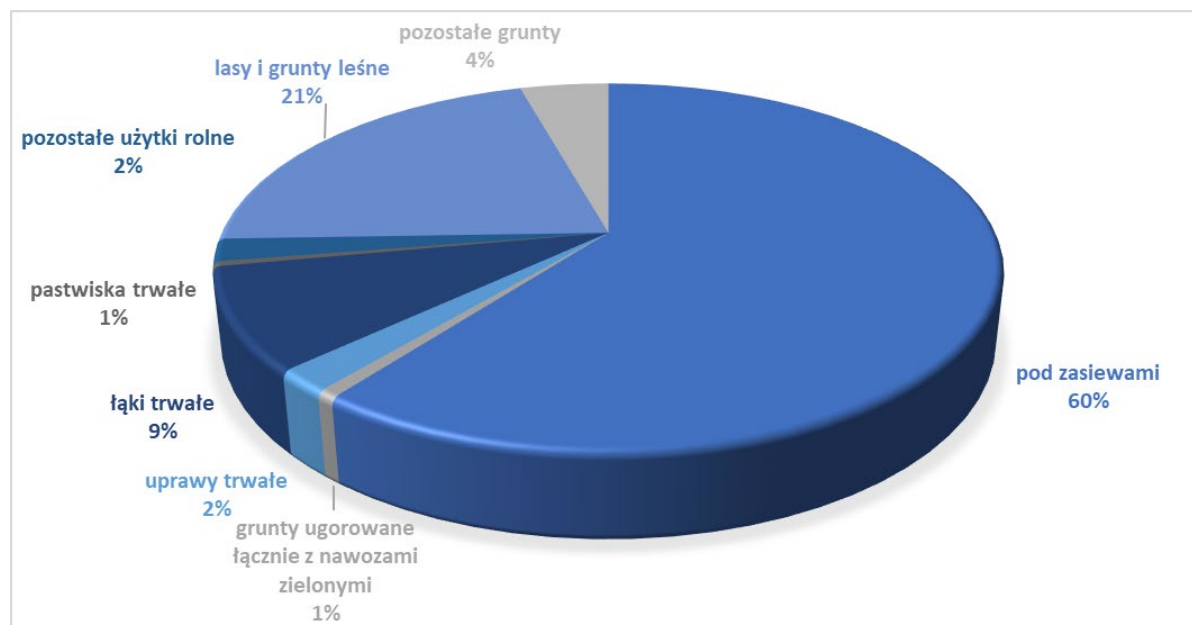
Lp.	Miejscowość	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych
1.	Dąbrówka	11	5
2.	Jasiennik Stary	11	4
3.	Jedlinki	0	0
4.	Kolonia Malennik	2	1
5.	Lipiny Dolne	21	9
6.	Lipiny Dolne-Kolonia	5	2
7.	Lipiny Górne-Borowina	16	4
8.	Lipiny Górne-Lewki	5	3
9.	Naklik	5	1
10.	Potok Górny	18	6
11.	Szyszków	8	4
12.	Zagródki	3	2
Razem		105	41

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z PUP w Biłgoraju

1.12. Sektor rolniczy

Gmina Potok Górny jest gminą typowo rolniczą, w której rolnictwo i działalność z nim powiązana posiadają dominujące znaczenie dla funkcjonowania sfery gospodarczej i społecznej oraz dla warunków życia mieszkańców.

TABELA 12 UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GMINIE POTOK GÓRNY

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechny Spisy Rolne 2020

TABELA 13 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH OGÓŁEM W GMINIE POTOK GÓRNY W ROKU 2020

Powierzchnia gospodarstw rolnych w Gminie Potok Górny				
do 1 ha włącznie	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 15 ha	15 ha i więcej
8,43	1 309,00	2 871,75	900,82	1 395,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechny Spisy Rolne 2020

Gospodarstwa rolne znajdujące się na terenie Gminy Potok Górny cechują się niskim poziomem specjalizacji i towarowości. Miejsowe rolnictwo jest w dużej mierze tradycyjne, ekstensywne, niewyspecjalizowane, oparte o mało efektywne gospodarstwa o niewysokim areale, dużym zróżnicowaniu upraw. W przypadku gospodarstw małych, rolnictwo w pierwszej kolejności służy zaspokajaniu bieżących potrzeb producentów rolnych i ich rodzin, dochody wypracowywane są z pozostającej rolnikom i niewykorzystanej do konsumpcji własnej nadwyżki.

Wg. ewidencji gruntów najliczniej występującymi glebami na terenie gminy są gleby zaliczane do kompleksu żyniego dobrego, które zajmują powierzchnię ok. 35% ogółu gruntów ornych, ich górne poziomy są najczęściej silnie zakwaszone. Poziom próchnicy gleb w gminie wykazuje skład

mechaniczny piasków gliniastych mocnych i w/g klasyfikacji bonitacyjnej są to przeważnie gleby klasy IVa i IVb (54,1%), klasa V zajmuje 27%, a VI - 16,4%. Na glebach tych dobre wyniki daje uprawa roślin o niewysokich wymaganiach (żyto, ziemniaki, mieszanki zbożowe jak również uprawa tytoniu).

1.13. Zasoby naturalne i ochrona środowiska

Obszar Gminy Potok Górny w całości leży w obrębie zlewni rzeki San. Dział wodny niższego rzędu przebiegający w południowej części gminy wyznacza zlewnię Tanwi i Sanu. Większość obszaru gminy należy do zlewni rzeki Tanwi, dopływu Sanu.

Na terenie gminy (głównie Naklik, Lipiny Dolne, Szyszkowie) zlokalizowane są także naturalne zbiorniki wodne o niewielkiej (0,5 – 1,0 ha) powierzchni, niektóre okresowo wysychające. Oprócz tego w Lipinach Dolnych jest sztuczny zbiornik wodny, retencyjny o powierzchni 1,7 ha. Wody powierzchniowe odznaczają się niską zasobnością, a ich podstawowa funkcja to funkcja ekologiczna – doliny rzek Borowiny (dopływ Tanwi) i Złotej (dopływ Sanu) są ciągami łącznikowymi między obszarami węzłowymi w systemie przyrodniczym regionalnym i lokalnym. Te ukierunkowane w układzie wschód – zachód rzeczki prowadzą niewielkie ilości wody.

Teren gminy jest dość jednorodny, a głównym jego atutem są lasy.

W Gminie Potok Górny nie występują obszary przyrodnicze chronione.

Obszar gminy położony jest poza projektowanymi systemami ochrony siedliskowo-gatunkowej – NATURA 2000 i CORINE biotopem.

Gmina położona jest w zasięgu oddziaływania regionalnego korytarza ekologicznego „**Doliny Tanwi**”, pomimo że Tanew płynie poza terenem gminy. Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego, dolina Tanwi planowana jest do objęcia ochroną prawną w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Doliny Tanwi” wraz z przylegającymi lasami. W granicach projektowanego Obszaru znajduje się **Las Borowiec** położony w północno-wschodniej części gminy.

Rejon ten znajduje się w obszarze ochrony uzdrowiskowej „**C**” **wyznaczonym dla miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych: Wólka Biska oraz Harasiuki.**

Obszar gminy powiązany jest funkcjonalnie z doliną rzeki Tanew poprzez system rzeczny Borowiny oraz z doliną Sanu poprzez rzekę Złota Nitka. W systemie ECONET PL Dolinę Środkowego Sanu zaliczono do krajowych obszarów węzłowych.

Na terenie gminy Potok Górny występują drzewiaste pomniki przyrody. Są to: lipa drobnolistna w miejscowości Naklik – park podworski – właściciel Stanisław Bucior, brzoza brodawkowata w miejscowości Dąbrówka – własność gminy Potok Górny – przy szkole podstawowej, 8 sztuk robinii akacjowej.

Lasy w gminie Potok Górny zajmują powierzchnię 2.998 ha, co daje wskaźnik lesistości na poziomie 26,9% (w powiecie biłgorajskim -38,3%, w województwie lubelskim 22,5 %, a w kraju - 29 %).

Fauna tego terenu zdominowana jest przez zwierzęta środowisk kserotermicznych, a więc ciekawe gatunki ciepłolubnych owadów, jak: cykady, muchówki, motyle oraz ptaków mających tutaj swoje ostoje. Są to ptaki wodne, błotne i drapieżne: czaple siwe, bociany białe i czarne, sowy błotne, bekasy i zimorodki. W lasach żyją zwierzęta łowne: sarny, jelenie, dziki, lisy i dzikie króliki.

1.14. Energetyka

1.14.1. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Potok Górny jest w całości objęta siecią gazową. Długość sieci gazowej w gminie wynosi 63,6 km co w 100% pokrywa zapotrzebowanie.

TABELA 14 WSKAŹNIKI SIECI GAZOWEJ

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci ogółem w m	66 334	66 334	63 534	63 956	64 360	64 496	64 496
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	1 141	1 149	1 134	1 135	1 139	1 145	1 151
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	444	445	445	446	452	495	509

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

1.14.2. Gospodarka ciepła

Na obszarze Gminy Potok Górny nie funkcjonuje typowy scentralizowany system zaopatrzenia w ciepło (nie istnieją zakłady produkujące ciepło oraz jednostki zajmujące się dystrybucją ciepła), występuje tylko kilka kotłowni lokalnych zasilających w ciepło obiekty o większej kubaturze.

Dominujący typ zabudowy, charakterystyczny dla większości gmin wiejskich w kraju, tj. przewaga rozproszonych siedlisk jednorodzinnych, zagrodowych, a tym samym niska gęstość ciepła ze względów technicznych uniemożliwia wprowadzenie systemów ciepłowniczych, a z ekonomicznego punktu widzenia wykluczają zasadność ich istnienia.

1.14.4. Energia odnawialna

Energia z biogazu i biomasy:

Gmina Potok Górny jest obszarem typowo rolniczym, dlatego produkcja ta stanowi potencjalne źródło energetycznego wykorzystania w instalacjach OZE.

Gmina Potok Górny z racji swojego charakteru gospodarczego i środowiskowego jest idealnym miejscem produkcji energii z biomasy.

Energia wiatrowa:

Potencjał rozwoju energetyki wiatrowej dla Gminy Potok Górny należy określić jako średnio korzystny.

Energia słoneczna:

Ze względu na potencjalną energię użyteczną prawie całe województwo lubelskie (obszar R II) znajduje się w rejonie, gdzie roczne sumy promieniowania słonecznego kształtują się na poziomie 950-1 020 kWh/m². Obszar ten, jest zatem uznawany w Polsce za uprzywilejowany (o najlepszych warunkach do wykorzystania energii słonecznej).

1.15. Gospodarka wodno – ściekowa

W 2021 roku długość wodociągowej czynnej sieci rozdzielczej na terenie Gminy Potok Górny wynosiła około 68 km. Wszystkie sołectwa posiadają dostęp do gminnej sieci wodociągowej, systematycznie podłączane są do niej nowe gospodarstwa domowe. W porównaniu do roku 2016, w 2021 liczba przyłączy wzrosła o 116 sztuk.

Gmina Potok Górny prezentuje się korzystnie na tle obszarów wiejskich powiatu i województwa – jej stopień zwodociągowania jest większy od średnich dla obszarów wiejskich tych jednostek. Oznacza to, że gminna sieć wodociągowa jest lepiej rozwinięta, niż sieci wodociągowe na obszarach wiejskich powiatu i regionu.

Ujęcia wody znajdują się w miejscowościach: Lipiny Dolne i Naklik. W lipinach Dolnych ponadto funkcjonuje stacja uzdatniania wody. Funkcjonujące ujęcia w pełni zaspokajają zapotrzebowanie na zaopatrzenie w wodę.

TABELA 15 DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI WODOCIĄGOWEJ ORAZ LICZBA PRZYŁĄCZY

długość czynnej sieci rozdzielczej					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
66,3	66,7	66,7	66,8	66,8	68,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1 294	1 280	1 283	1 399	1 405	1 410

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym w 2021 roku wyniosła 137,5 dm³, a zużycie wody na jednego mieszkańca 26,4 m³.

TABELA 16 WSKAŹNIKI DLA SIECI WODOCIĄGOWEJ

zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[m3]	[m3]	[m3]	[m3]	[m3]	[m3]
24,2	23,4	23,7	23,0	25,0	26,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
5 152	5 085	5 043	5 022	4 988	4 913

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

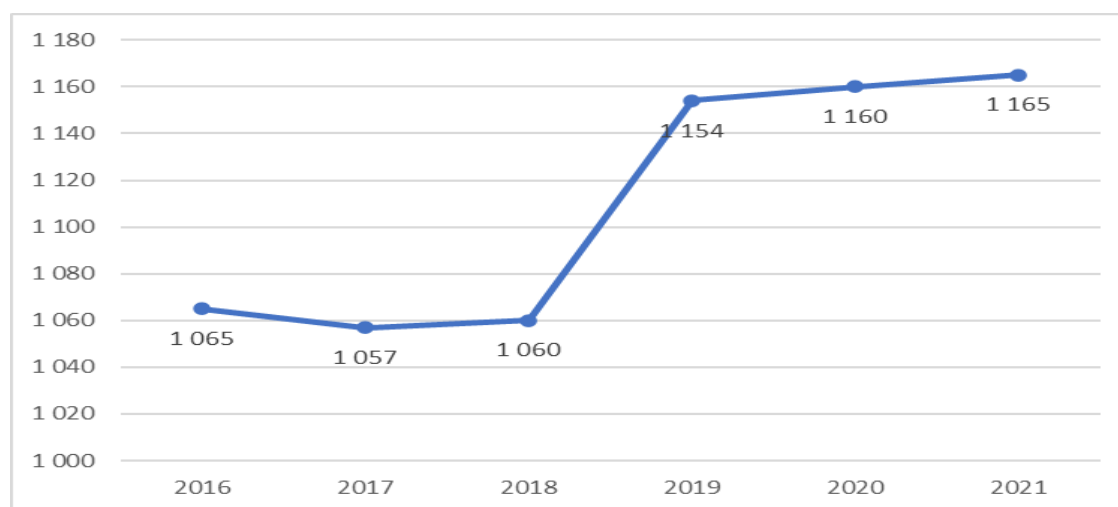
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na początek 2021 r. wynosiła 60 km. Dostęp do sieci kanalizacyjnej w gminie posiada 75 % gospodarstw domowych.

TABELA 17 WSKAŹNIKI DLA SIECI KANALIZACYJNEJ GMINA POTOK GÓRNY

długość czynnej sieci kanalizacyjnej					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
59,5	59,9	59,9	60,0	60,0	60
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1 065	1 057	1 060	1 154	1 160	1 165
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
4 074	4 016	3 985	4 037	4 014	3 957

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

WYKRES 20 PRZYŁĄCZA PROWADZĄCE DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I ZBIOROWEGO ZAMIESZKANIA – DYNAMIKA W LATACH 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy Potok Górny, w miejscowości Zagródki znajduje się mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 350m³/d, do której przyłączone są miejscowości: Szyszków, Dąbrówka, Zagródki, Naklik oraz Potok Górny (do budynku Szkoły Podstawowej w Potoku Górnym włącznie). Drugą oczyszczalnię wybudowano w roku 2004 w miejscowości Lipiny Dolne. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o przepustowości 300m³/d, do której przyłączono część miejscowości Potok Górny miejscowość Lipiny Dolne oraz Lipiny Górne – Lewki.

Na terenach nieskanalizowanych ścieki magazynowane są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone za pomocą wozów asenizacyjnych.

TABELA 18 CHARAKTERYSTYKA INFRASTRUKTURY WODNO - KANALIZACYJNEJ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW/MIEJSCOWOŚCI GMINY POTOK GÓRNY

Lp.	Miejscowość	Obecność kanalizacji (TAK/NIE)	Obecność wodociągu (TAK/NIE)
1.	Dąbrówka	TAK	TAK
2.	Jasiennik Stary	TAK	TAK
3.	Jedlinki	TAK	TAK
4.	Kolonia Malennik	CZĘŚCIOWO	TAK
5.	Lipiny Dolne	TAK	TAK
6.	Lipiny Dolne-Kolonia	TAK	TAK
7.	Lipiny Górne-Borowina	TAK	TAK
8.	Lipiny Górne-Lewki	TAK	TAK
9.	Naklik	TAK	TAK
10.	Potok Górny	TAK	TAK
11.	Szyszków	TAK	TAK
12.	Zagródki	TAK	TAK

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

1.16. Polityka przestrzenna

Na koniec 2021 roku miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego objętych było 100 % powierzchni gminy.

TABELA 19 WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA TERENIE GMINY POTOK GÓRNY

Lp.	Uchwała	Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego
1.	Uchwała Nr XIII/62/2003 Rady Gminy Potok Górny z dnia 04 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Potok Górny	Dz. U. Woj. Lubelskiego z 2004 r. Nr 31, poz 724 z późn. zm.

Wytyczne kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Potok Górny są zbieżne z wizją gminy ujętą w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, a także Strategii Rozwoju Gminy.

SRWL 2030

Gmina Potok Górny należy do gmin zagrożonych trwałą marginalizacją w obrębie OSI Roztocze.

Cechy wiodące:

- uznany wysoki potencjał turystyczny, w tym wynikający z unikalnego w skali kraju krajobrazu naturalno- -kulturowego,
- wysokie walory krajoznawcze, które predestynują ten obszar do rozwoju aktywnych form wypoczynku
- sprzyjające warunki klimatyczne dla rozwoju turystyki zimowej i leczniczej oraz odpowiednie warunki hipsometryczne do uprawiania sportów zimowych,

Kierunki interwencji/tematyczne obszary wsparcia w kontekście realizacji celów SRWL:

Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych
Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej

Ochrona walorów środowiska

Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej

Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo- -kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu

Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej

Plan Zagospodarowania Przemysłowego Województwa Lubelskiego

obszar gminy został wskazany jako obszar gospodarki rolnej, turystyki i rekreacji

za konieczne przyjęto podjęcie restrukturyzacji obszarów Polski Wschodniej, w tym obszaru województwa lubelskiego, w którym jest położona gmina Potok Górny, co w konsekwencji ma przyczynić się do transformacji struktur społeczno-gospodarczych.

W wyniku zmian restrukturyzacyjnych odpływ ludności ze wsi i sektora rolniczego powinien być przejmowany przez sektor przetwórstwa rolno- spożywczego oraz sferę usług rynkowych

ponadregionalnym ośrodkiem zrównoważonego rozwoju dla Gminy Potok Górny jest Zamość, zaś regionalnym - Biłgoraj;

Gmina Potok Górny została zakwalifikowana do obszaru objętego priorytetem zalesień /przeciwoerozyjnych, wodochronnych, zapobiegających powstawaniu gruntów marginalnych, kształtujących ciągłość przestrzenną ekosystemów leśnych

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Potok Górny na lata 2016-2021

Misją Gminy Potok Górny jest:
Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju służącego podniesieniu jakości życia mieszkańców oraz wzrostowi atrakcyjności inwestycyjnej, przy jednoczesnym wsparciu przedsiębiorczości rolniczej i pozarolniczej

Cele strategiczne:

Cel strategiczny I. Podnoszenie jakości infrastruktury technicznej Gminy

Cel strategiczny II. Rozwój i unowocześnienie infrastruktury społecznej

służącej mieszkańcom i gościom

Cel strategiczny III. Ochrona środowiska i wykorzystanie OZE

Charakterystyka istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej:

Przyjęto trójstopniowy podział funkcjonalny obszaru gminy dla jednostek osadniczych:

➤ **Miejscowość Potok Górny – ośrodek gminny - Wiodąca jednostka osadnicza**

Jednostka obsługuje cały obszar gminy oraz tereny sąsiadujące w usługi administracji, kultury, sportu, turystyki, zdrowia, oświaty, handlu, przemysłu i usług innych podstawowych i ponadpodstawowych oraz obsługi rolnictwa.

➤ **Miejscowość Lipiny Górne**

Jednostka osadnicza wspomagająca – uzupełniająca, obsługująca północny obszar gminy. Funkcję podstawową jednostki pełni produkcja żywności, funkcję uzupełniającą stanowią usługi podstawowe dla ludności i rolnictwa.

➤ **Miejscowości Szyszków i Zagródki**

Zespół jednostek osadniczych wspomagających i uzupełniających, obsługujących południowy obszar gminy. Funkcją podstawową jednostki jest produkcja żywności. Funkcję uzupełniającą stanowią usługi podstawowe dla ludności i rolnictwa.

Pozostałe jednostki osadnicze stanowią wioski i kolonie produkcyjne z podstawowymi usługami dla ludności (oświata, kultura, handel, sport, drobny przemysł (rzemiosło) oraz obsługi rolnictwa). Funkcją podstawową jednostek jest produkcja żywności.

Jednostki w podziale funkcjonalnym obszaru posiadają między sobą połączenia dogodnym układem komunikacyjnym - siecią dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Centralne położenie ośrodka gminnego umożliwia dogodne i sprawne jego oddziaływanie na pozostałe jednostki obszaru obsługi.

Przewiduje się, że ośrodek gminny w Potoku Górnym będzie nadal pełnił i rozwijał swoją funkcję – głównego ośrodka obsługi gminy w funkcjach podstawowych i ponadpodstawowych oraz obsługi rolnictwa.

Projektowane adaptacje, modernizacje i rozbudowa wymienionych funkcji oraz terenów mieszkaniowych spełniać będą w perspektywie charakter rozwojowy osady twórczy.

- W pozostałych jednostkach osadniczych, szczególnie wspomagających, przewiduje się adaptację, modernizację i rozbudowę istniejących oraz realizację nowych usług podstawowych dla ludności i mieszkalnictwa. Typuje się rezerwy terenowe dla lokalizacji wymienionych funkcji, szczególnie dla wzmocnienia istniejących ośrodków osadniczych (centrów wiejskich).

- Dla większości jednostek produkcyjnych (wsi) wskazuje się kierunki i rezerwy terenowe pod realizację zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem funkcji usług podstawowych nie uciążliwych, realizowanych w budynkach mieszkalnych lub obiektach wydzielonych. Dotyczy to szczególnie wsi dobrze skomunikowanych o zabudowie skupionej.

- Ze względów ekonomicznych (koszt skomunikowania, uzbrojenia terenu), funkcjonalnych (dalekie dojeżdżania i dojazdy) oraz ochronę gleb wyższych klas bonitacyjnych, przewiduje się ograniczenie rozwoju terenów budowlanych w istniejącej zabudowie kolonijnej i rozproszonej.

- Tereny intensywnej produkcji rolnej (upraw polowych), szczególnie wyższych klas bonitacyjnych gruntów (tzn. stref żywieniowych) przewiduje się do bezwzględnej ochrony przed zabudową kubaturową z wyjątkiem inwestycji liniowych, komunikacyjnych i szczególnie związanych z przeznaczeniem podstawowym terenu.

- W celu usprawnienia funkcjonowania gospodarczego gminy i podniesienia standardów życia mieszkańców oraz skomunikowania zewnętrznego, konieczne jest poprawienie jakości lokalnego i ponadlokalnego układu komunikacyjnego gminy. Dotyczy to szczególnie powiązań wsi produkcyjnych z ośrodkiem gminnym Potok Górny oraz ośrodkami wspomagającymi, miejscowościami: Lipiny Górne, Szyszków i Zagródki.

- Przewiduje się również podniesienie do całkowitego udostępnienia dla mieszkańców gminy pełnego uzbrojenia w infrastrukturę techniczną zbiorczych sieci: wodociągowych, kanalizacyjnych, energetycznych i telekomunikacyjnych.

- Priorytetem jest ciągle podnoszenie standardu cywilizacyjnego mieszkańców gminy. Dotyczy to rozbudowy i rozwoju infrastruktury społecznej we wszystkich miejscowościach, szczególnie ośrodkiem gminnym (usług administracji, oświaty, kultury, sportu, handlu, zdrowia, łączności, przemysłu, rzemiosła i innych usług podstawowych i ponadpodstawowych) jak również wzrostu poziomu ładu i kultury przestrzennej w zabudowie różnych funkcji we wszystkich miejscowości gminy.

1.17. Mieszkalnictwo

TABELA 20 CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH GMINY POTOK GÓRNY

przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]
98,4	98,7	98,8	99,1	100,5	100,7
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]
26,8	27,4	27,8	28,3	28,3	28,8
mieszkania na 1000 mieszkańców					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
272,8	277,8	281,3	285,4	281,2	286,2

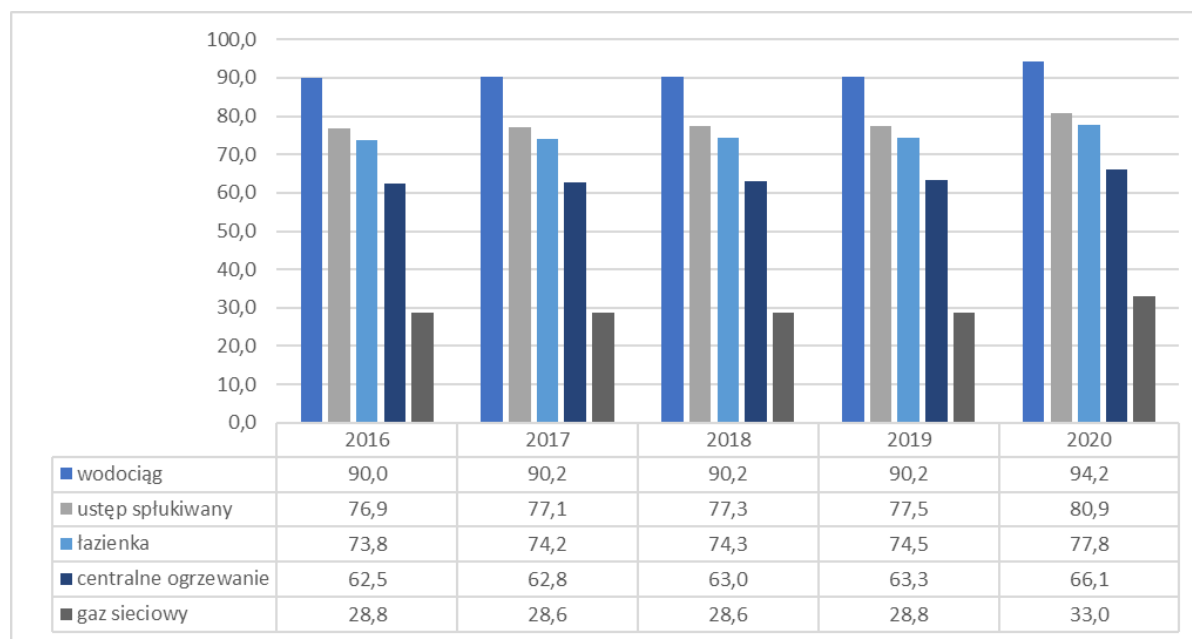
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik powierzchni mieszkaniowej przypadającej na jednego mieszkańca w 2021 r. wyniósł 28,8 m² i wzrósł w porównaniu do 2016 roku o 2 m²/osobę. Średnia powierzchnia użytkowa przeciętnego mieszkania w 2021r. wyniosła 100,7 m²i wzrosła w porównaniu do 2016 r. o 2,3 m².

W celu oceny stanu jakości mieszkań w gminie, ważna jest ich analiza pod względem wyposażenia w instalacje. Jak widać na poniższych wykresach, w ciągu ostatnich lat, nie wszystkie mieszkania

stwarzały korzystne warunki życia dla ich lokatorów. Pocięszający jest jednak fakt, iż od 2011 roku zauważalny jest wzrost liczby mieszkań wyposażonych właśnie w łazienki, centralne ogrzewanie oraz wodociągi.

WYKRES 21 MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE - W % OGÓŁU MIESZKAŃ W GMINIE POTOK GÓRNY

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

1.18. Ochrona bezpieczeństwa

Siedziby i zarządy głównych instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności i mienia w Gminie Potok Górny znajdują się poza jej obszarem.

Bezpieczeństwo mieszkańcom zapewnia **Posterunek Policji w Potoku Górnym** oraz pracujący dzielnicowi.

TABELA 21 POZIOM PRZESTĘPCZOŚCI W GMINIE POTOK GÓRNY ZA ROK 2020 W PODZIALE NA POSZCZEGÓLNE MIEJSCOWOŚCI

Lp.	Miejscowość	Liczba przestępstw	Interwencje domowe	Liczba wykroczeń	Przestępstwa kryminalne	Liczba założonych niebieskich kart
1	Dąbrówka	3	0	0	1	1
2	Jasiennik Stary	1	1	4	0	0
3	Jedlinki	0	1	6	0	0
4	Kolonia Malennik	2	2	6	1	0
5	Lipiny Dolne	6	3	2	1	0
6	Lipiny Dolne-Kolonia	1	1	1	0	1
7	Lipiny Górne-Borowina	4	0	1	0	0
8	Lipiny Górne-Lewki	0	0	0	0	0
9	Naklik	1	1	1	0	0

10	Potok Górny	11	2	10	1	1
11	Szyszków	0	0	0	0	0
12	Zagródki					
Razem		29	11	31	4	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

Natomiast **bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewniają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnych.**

1.19. Komunikacja

Infrastruktura drogowa

Przez gminę przebiega 93,25 km dróg.

Drogi o znaczeniu wojewódzkim o łącznej długości 13,7 km stanowią 14,7% dróg. Jest to droga nr 863 Kopki - Krzeszów - Tarnogród – Cieszanów oraz nr 877 Naklik – Leżajsk – Łańcut – Leżajsk – Dylągówka – Szklary.

Drogi powiatowe mają łączną długość 34,45 km i stanowią 36,9% dróg.

Drogi gminne stanowią 48,4% łącznej długości dróg w obrębie gminy Potok Górny.

Większość z nich ma nawierzchnię gruntową (59,1%). Drogi gminne o nawierzchni utwardzonej, tłuczniowej stanowią 18% dróg gminnych, zaś o nawierzchni twardej bitumicznej – 22,9%. Stan dróg gminnych jest zróżnicowany. Należy jednak podkreślić, że na terenie Gminy nie ma dróg nieprzejezdnych.

2. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

2.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Z uwagi na charakter dokumentu, obszar objęty rewitalizacją winien być wyodrębniony w sposób szczegółowy w oparciu o wybrane wskaźniki odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-

gospodarczej jednostki. Przyjęta w niniejszym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji zakładała w głównej mierze oparcie się mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- ✓ gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- ✓ środowiskowych – niskiego stopnia inwestycji w odnawialne źródła energii, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- ✓ przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- ✓ technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że obszar zdegradowany można wyznaczyć dla miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Obszar można uznać za zdegradowany w przypadku współwystępowania minimum jednego problemu ze sfery społecznej oraz problemów z pozostałych sfer.

Uznanie danego zjawiska za stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Istotne jest także obiektywne stwierdzenie, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska kryzysowego (np. poprzez odniesienie poziomu zjawiska do średnich notowanych na innych poziomach statystycznych).

Celem wyznaczenia na obszarze całej gminy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, analiza danych przebiegała 2-etapowo:

- ✓ ETAP 1 - wyznaczenie Obszaru Zdegradowanego (OZ) na terenie Gminy Potok Górny
- ✓ ETAP 2 - wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Potok Górny

2.2. ETAP 1 – wyznaczenie Obszaru Zdegradowanego (OZ) na terenie Potok Górny

W celu jednoznacznego wskazania na jakim obszarze gminy występuje największe natężenie negatywnych zjawisk, poszczególnym zjawiskom problemowym przypisano odpowiadające im wskaźniki. Punktem odniesienia terytorialnego był podział gminy na miejscowości.

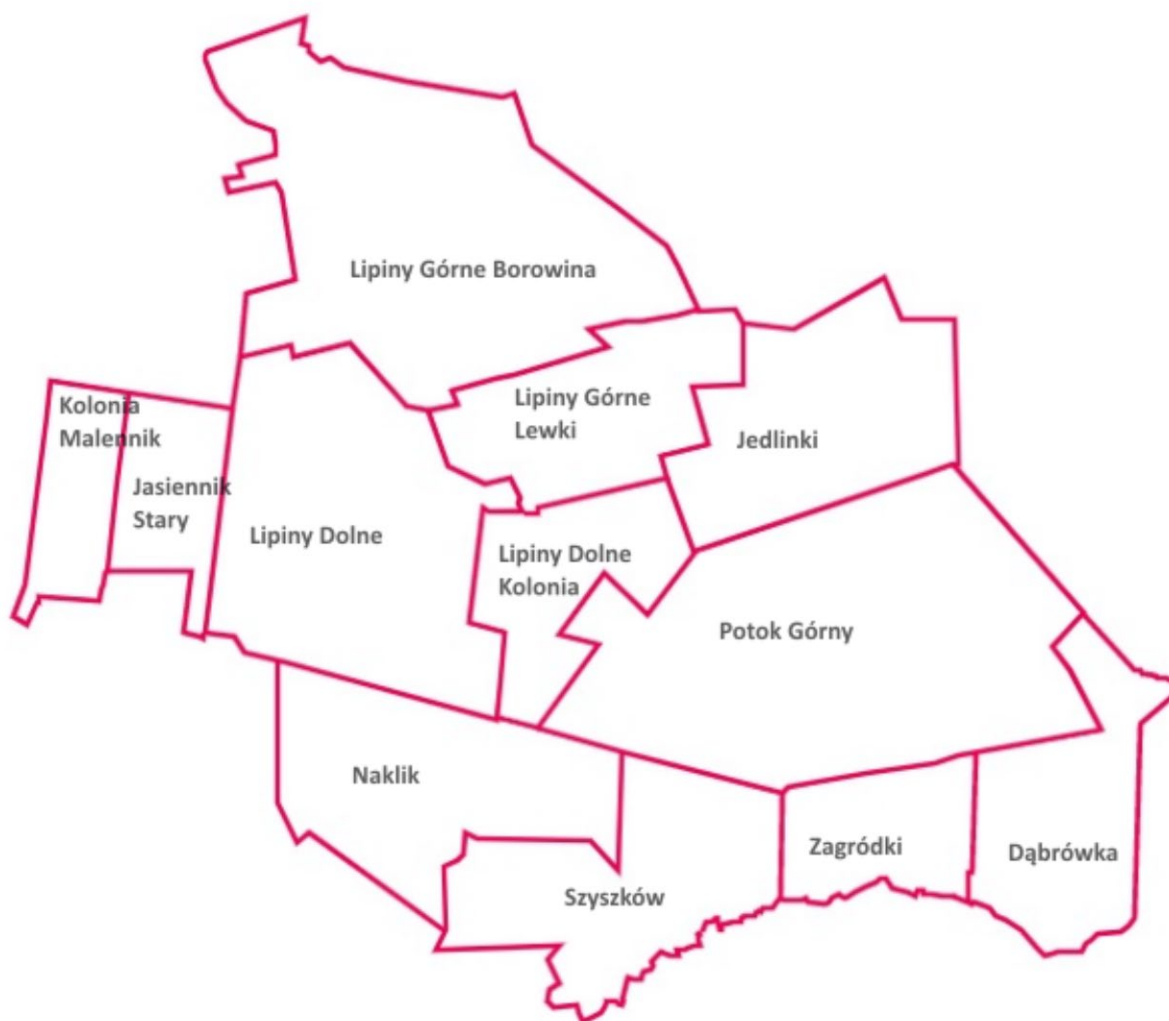
Procedura wyznaczania obszarów zdegradowanych opierała się na następujących założeniach:

Na wstępnym etapie prac diagnostycznych zaproponowano, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe dokonać podziału gminy na sołectwa/ miejscowości. Założono wstępnie, że działania rewitalizacyjne powinny rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzennie i funkcjonalnie, dlatego też przy tworzeniu stref próbowano zachować podział gminy na takie obszary.

TABELA 22 ZESTAWIENIE OBSZARÓW PORÓWNAWCZYCH W RAMACH GPR

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział ludności %	Powierzchnia w ha	Udział powierzchni %
1.	Dąbrówka	436	8,25	693,026	6,25
2.	Jasiennik Stary	273	5,17	347,377	3,13
3.	Jedlinki	143	2,71	883,7285	7,97
4.	Kolonia Malennik	90	1,70	310,1309	2,80
5.	Lipiny Dolne	889	16,83	1414,9268	12,75
6.	Lipiny Dolne-Kolonia	131	2,48	528,3711	4,76
7.	Lipiny Górne-Borowina	490	9,28	1881,2644	16,96
8.	Lipiny Górne-Lewki	326	6,17	674,0064	6,08
9.	Naklik	425	8,04	947,4902	8,54
10.	Potok Górny	1240	23,47	2098,5578	18,92
11.	Szyszków	544	10,30	890,6973	8,03
12.	Zagródki	296	5,60	424,4048	3,83

Źródło: udostępnione przez Urząd Gminy Potok Górny

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl>

2.2.1. Wskaźniki delimitujące obszary zdegradowane

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter gminy i występujące w niej zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno- funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę każdej ze sfer wskazanych w Ustawie o rewitalizacji. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

TABELA 23 KRYTERIA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Lp.	Kategoria	Wskaźnik	Opis
1.	SFERA SPOŁECZNA	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
2.		Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
3.		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego obliczony został na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Potoku Górnym. Jako wskaźnik go wyznaczający przyjęto liczbę osób korzystających z pomocy społecznej przeliczeniu na 100 mieszkańców. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z wykluczeniem społecznym.
4.		Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Biłgoraju. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.
5.		Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Biłgoraju. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

6.		Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju. Przestępczość znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych miejscowościach przyjęto liczbę przestępstw i wykroczeń przeliczeniu na 100 mieszkańców.
7.		„Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju. Przestępczość znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych sołectwach przyjęto oraz ilość założonych „niebieskich kart” oraz interwencji domowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
8.		Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Potok Górny
9.		Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego – wskaźnik określa zaangażowanie lokalnych społeczności w pozyskiwanie środków w ramach funduszu społecznego. Dane pozyskano z UG w Potoku Górnym.
10.	SFERA GOSPODARCZA	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziom aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia poziomu wzrostu aktywności gospodarczej posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w poszczególnych /miejscowościach. Źródło danych: Urząd Gminy Potok Górny, rejestr CIDG.

11.		Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziomu aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia kondycji lokalnych przedsiębiorstw j posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w poszczególnych /miejscowościach. Źródło danych: Urząd Gminy Potok Górny, rejestr CIDG.
12.	SFERA ŚRODOWISKOWA	Liczba gospodarstw w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprzez zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz edukację ekologiczną, a także zapewnienie bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia mieszkańców Gminy Potok Górny.
13.	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic w skali od 0 – niedostateczna do 3 – zadowalająca. Źródło: badania własne
14.	SFERA TECHNICZNA	Obecność terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru miejscowości	Wskaźnik opisujący poziom degradacji terenów w obrębie obszaru/sołectwa. Źródło danych: Urząd Gminy. Degradacja przestrzeni, w tym przestrzeni publicznej przejawia się m.in. w występowaniu zdegradowanych, zaniedbanych obiektów: pustostanów, budynków niewykorzystanych, które utraciły swoją funkcję. Z powodu występowania takich obiektów przestrzeń przestaje być reprezentacyjna, co przekłada się na atrakcyjność turystyczno-gospodarczą całej gminy. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje zawarte w dokumentach gminnych, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje w terenie.

Źródło: opracowanie własne

2.2.2. Wyniki dla poszczególnych miejscowości wg ww. wskaźników

TABELA 24 UDZIAŁ LICZBY LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI OBSZARU W ROKU 2021 [%]

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	15,60
Jasiennik Stary	11,36
Jedlinki	12,59
Kolonia Malennik	15,56
Lipiny Dolne	18,67
Lipiny Dolne-Kolonia	17,56
Lipiny Górne-Borowina	16,73
Lipiny Górne-Lewki	17,79
Naklik	17,18
Potok Górny	16,13
Szyszków	18,20
Zagródki	17,23
Średnia	16,22

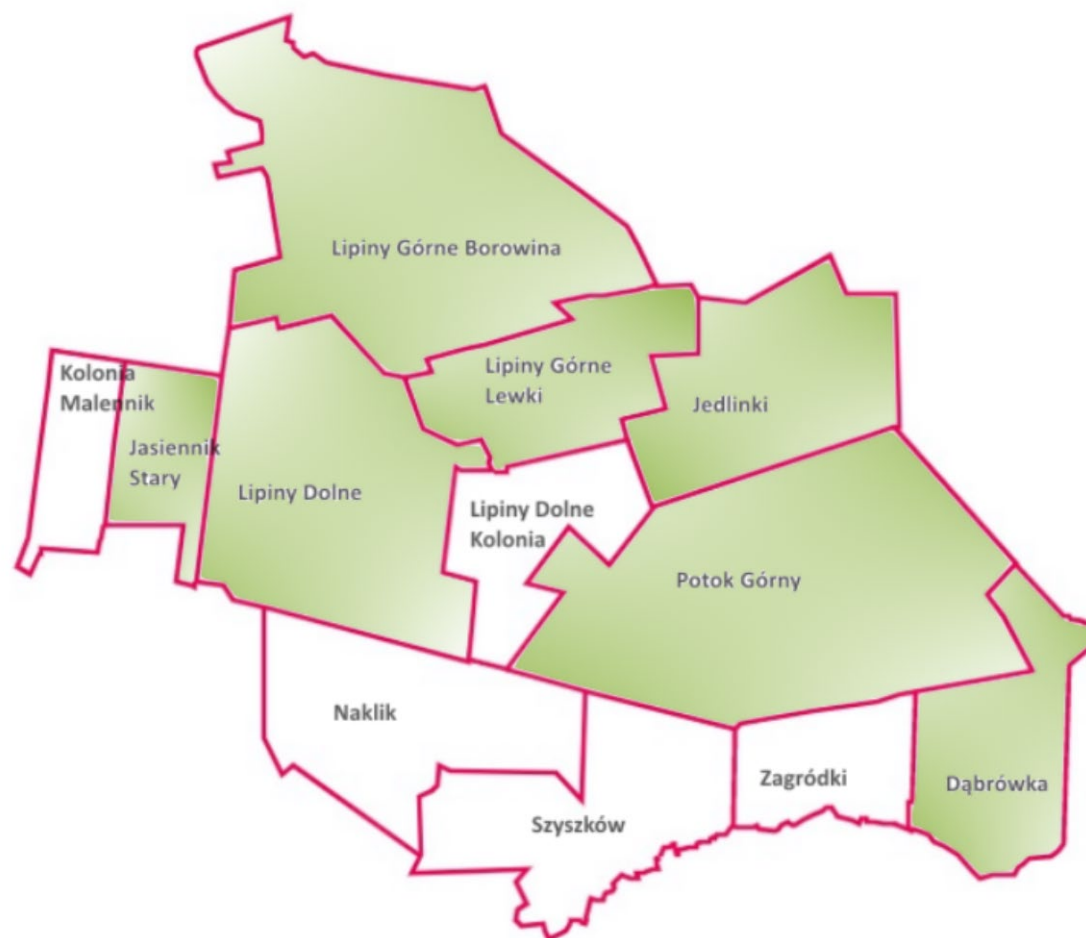
The map shows the following data points for each sub-area:

- Kolonia Malennik: 15,56%
- Jasiennik Stary: 11,36%
- Lipiny Górne Borowina: 16,73%
- Lipiny Górne Lewki: 17,79%
- Jedlinki: 12,59%
- Lipiny Dolne: 18,67%
- Lipiny Dolne Kolonia: 17,56%
- Potok Górny: 16,13%
- Naklik: 17,18%
- Zagródki: 17,23%
- Dąbrówka: 15,60%
- Szyszków: 18,20%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

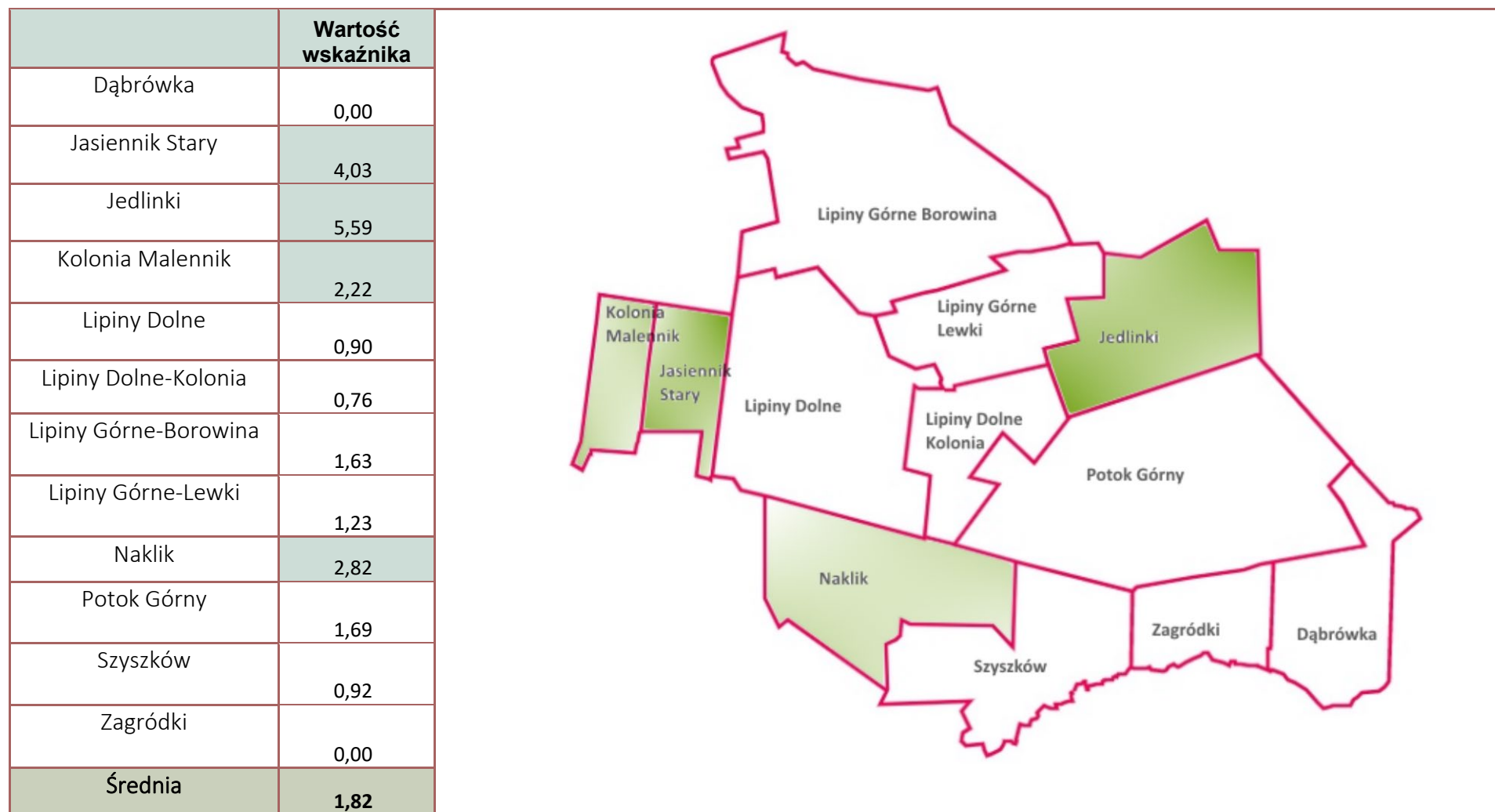
TABELA 25 UDZIAŁ LICZBY LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI OBSZARU [%]

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	25,46
Jasiennik Stary	29,30
Jedlinki	24,48
Kolonia Malennik	14,44
Lipiny Dolne	16,09
Lipiny Dolne-Kolonia	23,66
Lipiny Górne-Borowina	22,86
Lipiny Górne-Lewki	23,01
Naklik	20,71
Potok Górny	23,55
Szyszków	21,69
Zagródki	17,91
Średnia	21,93

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

TABELA 26 LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 100 MIESZKAŃCÓW

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Potoku Górnym

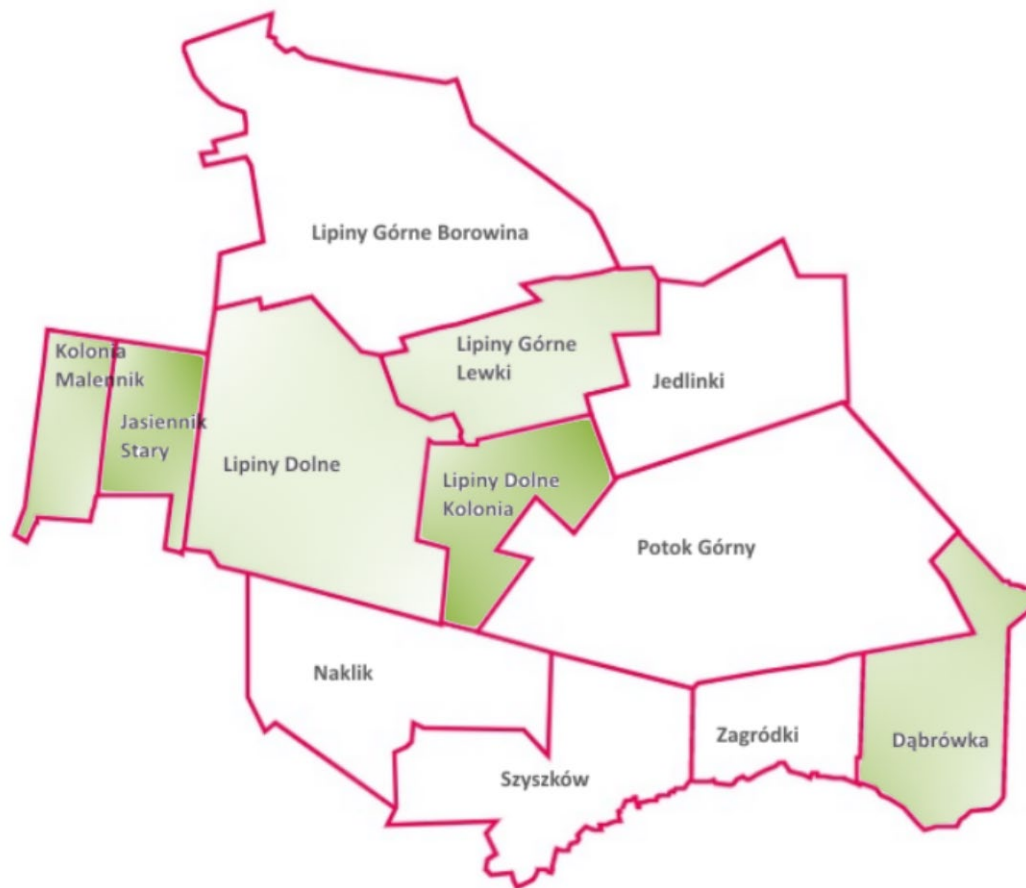
TABELA 27 LICZBA BEZROBOTNYCH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	2,52
Jasiennik Stary	4,03
Jedlinki	0,00
Kolonia Malennik	2,22
Lipiny Dolne	2,36
Lipiny Dolne-Kolonia	3,82
Lipiny Górne-Borowina	3,27
Lipiny Górne-Lewki	1,53
Naklik	1,18
Potok Górny	1,45
Szyszków	1,47
Zagródki	1,01
Średnia	2,07

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Biłgoraju

TABELA 28 BEZROBOTNYCH DŁUGOTRWALE W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	1,15
Jasiennik Stary	1,47
Jedlinki	0,00
Kolonia Malennik	1,11
Lipiny Dolne	1,01
Lipiny Dolne-Kolonia	1,53
Lipiny Górne-Borowina	0,82
Lipiny Górne-Lewki	0,92
Naklik	0,24
Potok Górny	0,48
Szyszków	0,74
Zagródki	0,68
Średnia	0,84

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Biłgoraju

TABELA 29 LICZBA PRZESTĘPSTW I WYKROCZEŃ NA 100 MIESZKAŃCÓW

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	0,92
Jasiennik Stary	1,47
Jedlinki	2,80
Kolonia Malennik	4,44
Lipiny Dolne	0,45
Lipiny Dolne-Kolonia	3,05
Lipiny Górne-Borowina	0,82
Lipiny Górne-Lewki	1,23
Naklik	0,94
Potok Górny	0,32
Szyszków	0,74
Zagródki	1,35
Średnia	1,54

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

TABELA 30 „NIEBIESKIE KARTY” I INTERWENCJE DOMOWE W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	0,23
Jasiennik Stary	0,37
Jedlinki	0,70
Kolonia Malennik	2,22
Lipiny Dolne	0,34
Lipiny Dolne-Kolonia	1,53
Lipiny Górne-Borowina	0,00
Lipiny Górne-Lewki	0,00
Naklik	0,24
Potok Górny	0,24
Szyszków	0,00
Zagródki	0,00
Średnia	0,49

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

TABELA 31 LICZBA ZAREJESTROWANYCH ORGANIZACJI NGO NA 100 MIESZKAŃCÓW

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	0,23
Jasiennik Stary	0,73
Jedlinki	0,70
Kolonia Malennik	0,00
Lipiny Dolne	0,22
Lipiny Dolne-Kolonia	0,00
Lipiny Górne-Borowina	0,41
Lipiny Górne-Lewki	0,31
Naklik	0,24
Potok Górny	0,24
Szyszków	0,55
Zagródki	0,34
Średnia	0,33

The map shows the following distribution of NGOs per 100 inhabitants by village:

- Kolonia Malennik: 0,00
- Jasiennik Stary: 0,73
- Lipiny Dolne: 0,22
- Lipiny Dolne-Kolonia: 0,00
- Lipiny Górne-Borowina: 0,41
- Lipiny Górne-Lewki: 0,31
- Naklik: 0,24
- Potok Górny: 0,24
- Szyszków: 0,55
- Zagródki: 0,34
- Dąbrówka: 0,23

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Potok Górny

TABELA 32 KWOTA UZYSKANA NA FUNDUSZ SOŁECKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W ROKU 2021 R.

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	62,22
Jasiennik Stary	74,47
Jedlinki	99,82
Kolonia Malennik	136,32
Lipiny Dolne	44,57
Lipiny Dolne-Kolonia	0,00
Lipiny Górne-Borowina	59,08
Lipiny Górne-Lewki	64,95
Naklik	62,42
Potok Górny	56,04
Szyszków	58,07
Zagródki	67,92
Średnia	65,49

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Potok Górny

TABELA 33 WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW DLA SFERY SPOŁECZNEJ

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021
Dąbrówka	15,60	25,46	0,00	2,52	1,15	0,92	0,23	0,23	62,22
Jasiennik Stary	11,36	29,30	4,03	4,03	1,47	1,47	0,37	0,73	74,47
Jedlinki	12,59	24,48	5,59	0,00	0,00	2,80	0,70	0,70	99,82
Kolonia Małennik	15,56	14,44	2,22	2,22	1,11	4,44	2,22	0,00	136,32
Lipiny Dolne	18,67	16,09	0,90	2,36	1,01	0,45	0,34	0,22	44,57
Lipiny Dolne-Kolonia	17,56	23,66	0,76	3,82	1,53	3,05	1,53	0,00	0,00
Lipiny Górne-Borowina	16,73	22,86	1,63	3,27	0,82	0,82	0,00	0,41	59,08
Lipiny Górne-Lewki	17,79	23,01	1,23	1,53	0,92	1,23	0,00	0,31	64,95
Naklik	17,18	20,71	2,82	1,18	0,24	0,94	0,24	0,24	62,42
Potok Górny	16,13	23,55	1,69	1,45	0,48	0,32	0,24	0,24	56,04
Szyszków	18,20	21,69	0,92	1,47	0,74	0,74	0,00	0,55	58,07
Zagródki	17,23	17,91	0,00	1,01	0,68	1,35	0,00	0,34	67,92
Średnia arytmetyczna	16,22	21,93	1,82	2,07	0,84	1,54	0,49	0,33	65,49
Odchylenie standardowe	1,82	2,93	4,07	2,77	1,65	3,32	3,29	1,36	13,09

Wskaźniki powyższe wymagają odpowiedniej standaryzacji. Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych obszarach/sołectwach opracowano porównywalny wskaźnik. W pierwszym etapie powinno się znormalizować poszczególne zjawiska kryzysowe. Czynność ta polega na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

- t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i
- \bar{x}_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,
- S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

TABELA 34 ZNORMALIZOWANE WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW DLA SFERY SPOŁECZNEJ

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021
Dąbrówka	-0,34	1,20	-0,45	0,16	0,18	-0,19	-0,08	-0,07	-0,25
Jasiennik Stary	-2,66	2,51	0,54	0,71	0,38	-0,02	-0,04	0,29	0,69
Jedlinki	-1,99	0,87	0,93	-0,75	-0,51	0,38	0,06	0,27	2,62
Kolonia Malennik	-0,36	-2,55	0,10	0,05	0,16	0,87	0,53	-0,24	5,41
Lipiny Dolne	1,34	-1,99	-0,23	0,10	0,10	-0,33	-0,05	-0,08	-1,60
Lipiny Dolne-Kolonia	0,74	0,59	-0,26	0,63	0,41	0,45	0,32	-0,24	-5,00
Lipiny Górne-Borowina	0,28	0,32	-0,05	0,43	-0,02	-0,22	-0,15	0,06	-0,49
Lipiny Górne-Lewki	0,86	0,37	-0,14	-0,20	0,04	-0,09	-0,15	-0,02	-0,04
Naklik	0,53	-0,42	0,25	-0,32	-0,37	-0,18	-0,08	-0,07	-0,23
Potok Górny	-0,05	0,55	-0,03	-0,22	-0,22	-0,37	-0,08	-0,07	-0,72
Szyszków	1,09	-0,08	-0,22	-0,22	-0,06	-0,24	-0,15	0,16	-0,57
Zagródki	0,56	-1,37	-0,45	-0,38	-0,10	-0,06	-0,15	0,01	0,19

Wartości wskaźników po normalizacji umożliwiają dalsze wyliczenia. W następnym etapie należy określić, czy dany wskaźnik jest **stymulantą**, czy **destymulantą**, tzn. czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki, czy też prowadzą do kryzysu.

Jeżeli wśród wskaźników znajdzie się stymulanta, uzyskane wartości należy przekształcić zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

W przypadku, gdy dany wskaźnik jest destymulantą, otrzymane w procesie normalizacji wartości pozostawiamy bez zmian.

TABELA 35 WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW DLA SFERY SPOŁECZNEJ PO OKREŚLENIU STYMULANTY I DESTYMULANTY

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności*	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców*	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021*
Dąbrówka	0,34	1,20	-0,45	0,16	0,18	-0,19	-0,08	0,07	0,25
Jasiennik Stary	2,66	2,51	0,54	0,71	0,38	-0,02	-0,04	-0,29	-0,69
Jedlinki	1,99	0,87	0,93	-0,75	-0,51	0,38	0,06	-0,27	-2,62
Kolonia Malennik	0,36	-2,55	0,10	0,05	0,16	0,87	0,53	0,24	-5,41
Lipiny Dolne	-1,34	-1,99	-0,23	0,10	0,10	-0,33	-0,05	0,08	1,60
Lipiny Dolne-Kolonia	-0,74	0,59	-0,26	0,63	0,41	0,45	0,32	0,24	5,00
Lipiny Górne-Borowina	-0,28	0,32	-0,05	0,43	-0,02	-0,22	-0,15	-0,06	0,49
Lipiny Górne-Lewki	-0,86	0,37	-0,14	-0,20	0,04	-0,09	-0,15	0,02	0,04
Naklik	-0,53	-0,42	0,25	-0,32	-0,37	-0,18	-0,08	0,07	0,23
Potok Górny	0,05	0,55	-0,03	-0,22	-0,22	-0,37	-0,08	0,07	0,72
Szyszków	-1,09	-0,08	-0,22	-0,22	-0,06	-0,24	-0,15	-0,16	0,57
Zagródki	-0,56	-1,37	-0,45	-0,38	-0,10	-0,06	-0,15	-0,01	-0,19

*stymulanta

OSTATNIM ETAPEM JEST WYZNACZENIE JEDNEJ WARTOŚCI WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO, KTÓRY BĘDZIE SUMĄ WSZYSTKICH WSKAŹNIKÓW CZĄSTKOWYCH WYKORZYSTANYCH DO OKREŚLENIA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH. WARTOŚĆ WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO BĘDZIE ŚWIADCZYĆ, CZY DANE POLE PODSTAWOWE ZNAJDUJE SIĘ W STANIE KRYZYSOWYM. WYSOKIE WARTOŚCI WSKAŹNIKA ŚWIADCZĄ O DUŻYM KRYZYSIE, NATOMIAST NISKIE UKAZUJĄ POZYTYWNY OBRAZ ZJAWISK SPOŁECZNYCH. ABY UZYSKAĆ WARTOŚĆ WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO NALEŻY POSŁUŻYĆ SIĘ WZOREM:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk

n – liczba wskaźników (cech)

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego świadczy o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danym obszarze.

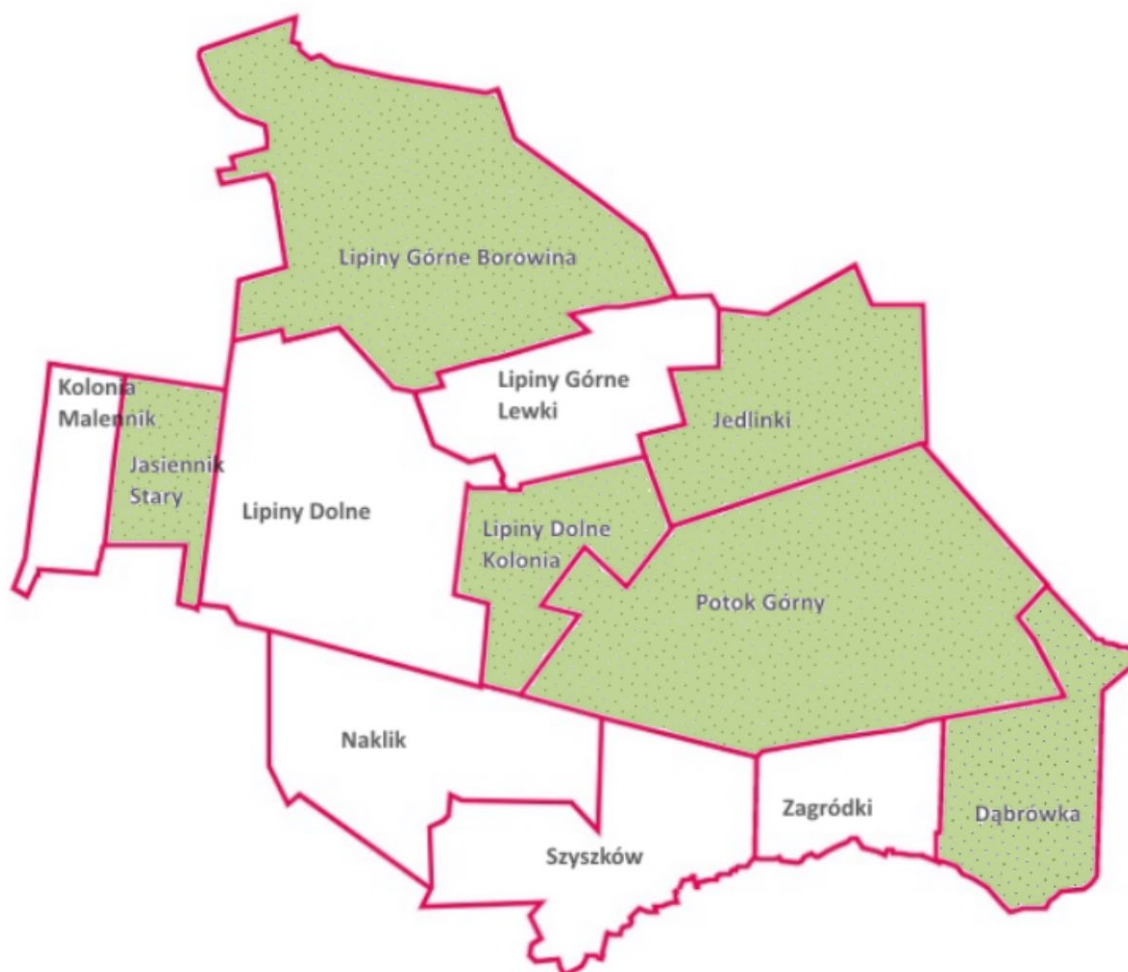
TABELA 36 WARTOŚCI WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO DLA SFERY SPOŁECZNEJ

Nazwa obszaru	Demografia		Pomoc społeczna	Bezrobocie		Przestępczość	Patologie	Aktywność społeczna		Wskaźnik syntetyczny
Dąbrówka	0,34	1,20	-0,45	0,16	0,18	-0,19	-0,08	0,07	0,25	0,16
Jasiennik Stary	2,66	2,51	0,54	0,71	0,38	-0,02	-0,04	-0,29	-0,69	0,64
Jedlinki	1,99	0,87	0,93	-0,75	-0,51	0,38	0,06	-0,27	-2,62	0,01
Kolonia Malennik	0,36	-2,55	0,10	0,05	0,16	0,87	0,53	0,24	-5,41	-0,63
Lipiny Dolne	-1,34	-1,99	-0,23	0,10	0,10	-0,33	-0,05	0,08	1,60	-0,23
Lipiny Dolne-Kolonia	-0,74	0,59	-0,26	0,63	0,41	0,45	0,32	0,24	5,00	0,74
Lipiny Górne-Borowina	-0,28	0,32	-0,05	0,43	-0,02	-0,22	-0,15	-0,06	0,49	0,05
Lipiny Górne-Lewki	-0,86	0,37	-0,14	-0,20	0,04	-0,09	-0,15	0,02	0,04	-0,11
Naklik	-0,53	-0,42	0,25	-0,32	-0,37	-0,18	-0,08	0,07	0,23	-0,15
Potok Górny	0,05	0,55	-0,03	-0,22	-0,22	-0,37	-0,08	0,07	0,72	0,05
Szyszków	-1,09	-0,08	-0,22	-0,22	-0,06	-0,24	-0,15	-0,16	0,57	-0,18
Zagródki	-0,56	-1,37	-0,45	-0,38	-0,10	-0,06	-0,15	-0,01	-0,19	-0,36

Rewitalizacja ma służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców, co oznacza, że **właśnie kwestie społeczne są podstawowymi przesłankami służącymi wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i rewitalizacji**, a dopiero potem – aspekt gospodarczy, środowiskowy, funkcjonalno-przestrzenny i techniczny.

Delimitacja negatywnych zjawisk społecznych występujących w Gminie Potok Górny przeprowadzona na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk), wykazała, że obszarem koncentracji problemów społecznych w gminie jest obszar zlokalizowany w miejscowościach: **Dąbrówka, Jasiennik Stary, Jedlinki, Lipiny Dolne Kolonia, Lipiny Górne Borowina, Potok Górny.**

MAPA 6 WYNIKI STANDARYZACJI W ODNIESIENIU DO PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH – GMINA POTOK GÓRNY

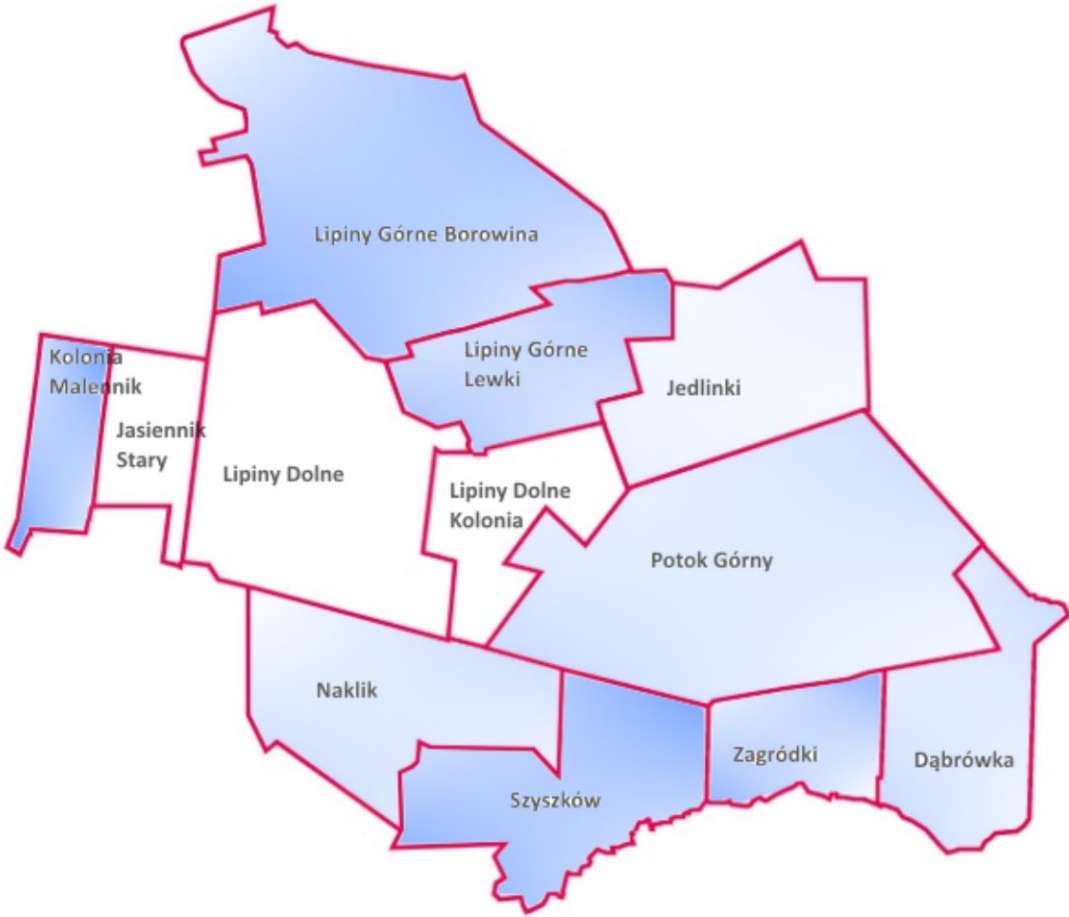
Źródło: Opracowanie własne.

Jak wcześniej wspomniano, dla poprawnego wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji należało dodatkowo zdiagnozować występowanie, co **najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych lub technicznych.**

Sfera gospodarcza:

TABELA 37 LICZBA NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW (2021 R.)

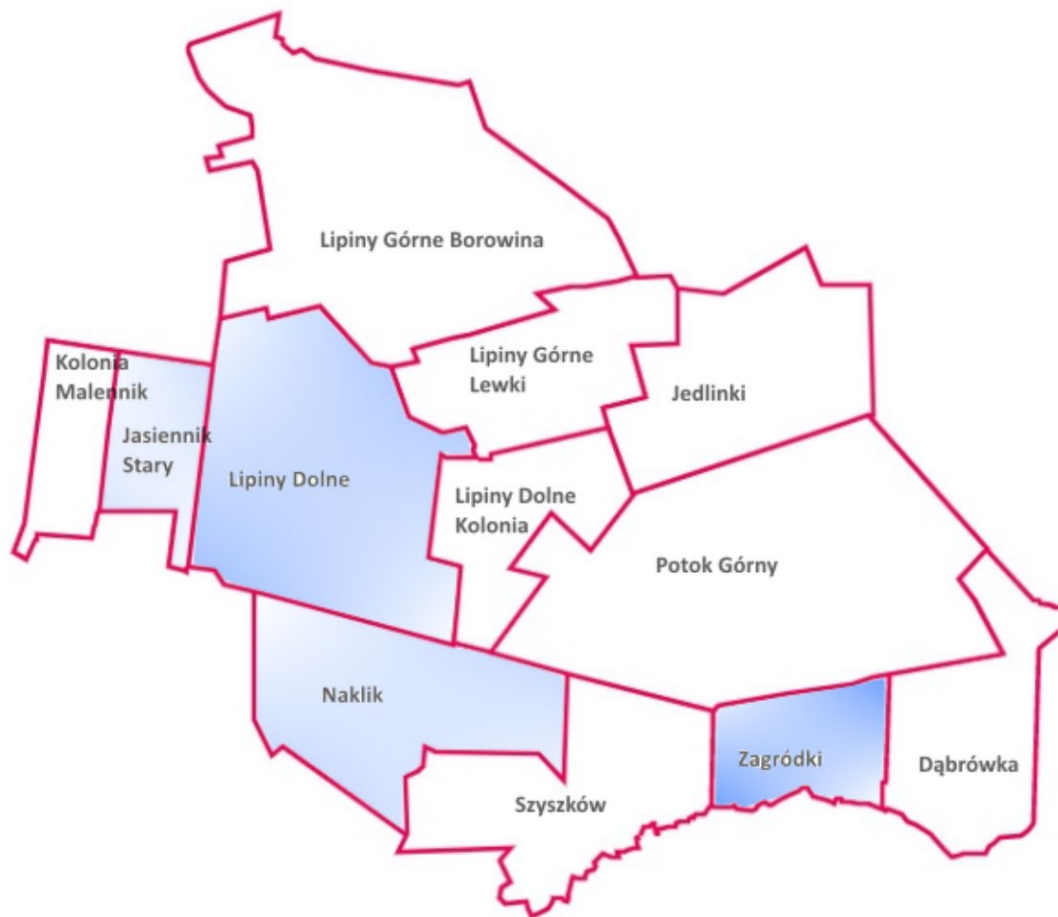
	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	0,46
Jasiennik Stary	1,47
Jedlinki	0,70
Kolonia Malennik	0,00
Lipiny Dolne	1,01
Lipiny Dolne-Kolonia	3,05
Lipiny Górne-Borowina	0,20
Lipiny Górne-Lewki	0,31
Naklik	0,47
Potok Górny	0,48
Szyszków	0,18
Zagródki	0,34
Średnia	0,72

Źródło: UG Potok Górny, rejestr CEIDG.

TABELA 38 LICZBA WYREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW (2021 R.)

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	0,00
Jasiennik Stary	0,37
Jedlinki	0,00
Kolonia Malennik	0,00
Lipiny Dolne	0,56
Lipiny Dolne-Kolonia	0,00
Lipiny Górne-Borowina	0,00
Lipiny Górne-Lewki	0,00
Naklik	0,47
Potok Górny	0,08
Szyszków	0,18
Zagródki	0,68
Średnia	0,19

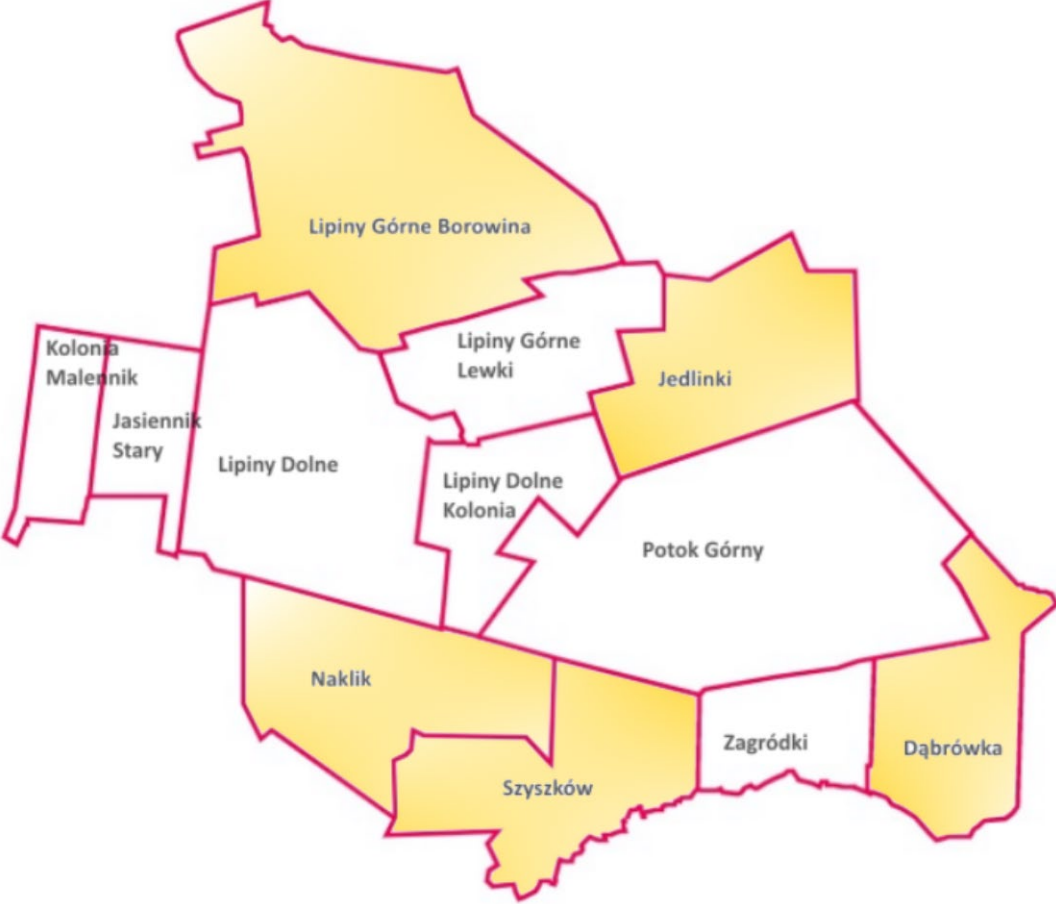

Źródło: UG Potok Górny rejestr CEIDG.

Sfera środowiskowa:

TABELA 39 LICZBA GOSPODARSTW, W KTÓRYCH ZAMONTOWANO OZE NA 100 MIESZKAŃCÓW

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	5,96
Jasiennik Stary	11,36
Jedlinki	4,20
Kolonia Malennik	11,11
Lipiny Dolne	9,34
Lipiny Dolne-Kolonia	10,69
Lipiny Górne-Borowina	6,12
Lipiny Górne-Lewki	9,20
Naklik	6,35
Potok Górny	8,55
Szyszków	5,88
Zagródki	8,45
Średnia	8,10

Źródło: UG Potok Górny

Sfera funkcjonalno- przestrzenna:

TABELA 40 DOSTĘPNOŚĆ DO USŁUG KULTURY I USŁUG SPOŁECZNYCH (INSTYTUCJE KULTURY, BANKI, APTEKI, PRZYCHODNIE, ŚWIETLICE WIEJSKIE, OBIEKTY SPORTOWE)

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	1
Jasiennik Stary	2
Jedlinki	1
Kolonia Malennik	0
Lipiny Dolne	2
Lipiny Dolne-Kolonia	0
Lipiny Górne-Borowina	2
Lipiny Górne-Lewki	3
Naklik	1
Potok Górny	3
Szyszków	1
Zagródki	1
Średnia	1,42

Źródło: UG Potok Górny

3- zadowolająca, 2- dostateczna, 1- niska, 0- niedostateczna

Sfera techniczna:

TABELA 41 UDZIAŁ POWIERZCHNI TERENÓW ZDEGRADOWANYCH W POWIERZCHNI OGÓŁEM OBSZARU

	Wartość wskaźnika
Dąbrówka	0,00
Jasiennik Stary	0,00
Jedlinki	0,00
Kolonia Malennik	0,00
Lipiny Dolne	0,00
Lipiny Dolne-Kolonia	1,85
Lipiny Górne-Borowina	0,00
Lipiny Górne-Lewki	0,00
Naklik	0,00
Potok Górny	0,30
Szyszków	0,00
Zagródki	0,00
Średnia	0,18

Źródło: UG Potok Górny

TABELA 42 WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW DLA SFERY GOSPODARCZEJ, ŚRODOWISKOWEJ, TECHNICZNEJ ORAZ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Dąbrówka	0,46	0,00	5,96	1	0,00
Jasiennik Stary	1,47	0,37	11,36	2	0,00
Jedlinki	0,70	0,00	4,20	1	0,00
Kolonia Malennik	0,00	0,00	11,11	0	0,00
Lipiny Dolne	1,01	0,56	9,34	2	0,00
Lipiny Dolne-Kolonia	3,05	0,00	10,69	0	1,85
Lipiny Górne-Borowina	0,20	0,00	6,12	2	0,00
Lipiny Górne-Lewki	0,31	0,00	9,20	3	0,00
Naklik	0,47	0,47	6,35	1	0,00
Potok Górny	0,48	0,08	8,55	3	0,30
Szyszków	0,18	0,18	5,88	1	0,00
Zagródki	0,34	0,68	8,45	1	0,00
Średnia arytmetyczna	0,72	0,19	8,10	1,42	0,18
Odchylenie standardowe	3,26	1,92	2,75	2,78	4,48

TABELA 43 ZNORMALIZOWANE WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW DLA SFERY GOSPODARCZEJ, ŚRODOWISKOWEJ, TECHNICZNEJ ORAZ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Dąbrówka	-0,08	-0,10	-0,78	-0,15	-0,04
Jasiennik Stary	0,23	0,09	1,19	0,21	-0,04
Jedlinki	-0,01	-0,10	-1,42	-0,15	-0,04
Kolonia Malennik	-0,22	-0,10	1,10	-0,51	-0,04
Lipiny Dolne	0,09	0,19	0,45	0,21	-0,04
Lipiny Dolne-Kolonia	0,71	-0,10	0,94	-0,51	0,40
Lipiny Górne-Borowina	-0,16	-0,10	-0,72	0,21	-0,04
Lipiny Górne-Lewki	-0,13	-0,10	0,40	0,57	-0,04
Naklik	-0,08	0,14	-0,64	-0,15	-0,04
Potok Górny	-0,07	-0,06	0,16	0,57	0,03
Szyszków	-0,17	-0,01	-0,81	-0,15	-0,04
Zagródki	-0,12	0,25	0,13	-0,15	-0,04

TABELA 44 WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW DLA SFERY GOSPODARCZEJ, ŚRODOWISKOWEJ, TECHNICZNEJ ORAZ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ PO OKREŚLENIU STYMULANTY I DESTYMULANTY

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)*	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców*	Dostępność do usług kultury i usług społecznych *	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Dąbrówka	0,08	-0,10	0,78	0,15	-0,04
Jasiennik Stary	-0,23	0,09	-1,19	-0,21	-0,04
Jedlinki	0,01	-0,10	1,42	0,15	-0,04
Kolonia Malennik	0,22	-0,10	-1,10	0,51	-0,04
Lipiny Dolne	-0,09	0,19	-0,45	-0,21	-0,04
Lipiny Dolne-Kolonia	-0,71	-0,10	-0,94	0,51	0,40
Lipiny Górne-Borowina	0,16	-0,10	0,72	-0,21	-0,04
Lipiny Górne-Lewki	0,13	-0,10	-0,40	-0,57	-0,04
Naklik	0,08	0,14	0,64	0,15	-0,04
Potok Górny	0,07	-0,06	-0,16	-0,57	0,03
Szyszków	0,17	-0,01	0,81	0,15	-0,04
Zagródki	0,12	0,25	-0,13	0,15	-0,04

*stymulanta

TABELA 45 POZIOM WYSTĘPOWANIA WSKAŹNIKÓW KRYZYSOWYCH DLA SFERY, GOSPODARCZEJ, ŚRODOWISKOWEJ, TECHNICZNEJ ORAZ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)*	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców*	Dostępność do usług kultury i usług społecznych *	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru	Liczba wskaźników kryzysowych
Dąbrówka	0,08	-0,10	0,78	0,15	-0,04	3
Jasiennik Stary	-0,23	0,09	-1,19	-0,21	-0,04	1
Jedlinki	0,01	-0,10	1,42	0,15	-0,04	3
Kolonia Malennik	0,22	-0,10	-1,10	0,51	-0,04	2
Lipiny Dolne	-0,09	0,19	-0,45	-0,21	-0,04	1
Lipiny Dolne-Kolonia	-0,71	-0,10	-0,94	0,51	0,40	2
Lipiny Górne-Borowina	0,16	-0,10	0,72	-0,21	-0,04	2
Lipiny Górne-Lewki	0,13	-0,10	-0,40	-0,57	-0,04	1
Naklik	0,08	0,14	0,64	0,15	-0,04	4
Potok Górny	0,07	-0,06	-0,16	-0,57	0,03	2
Szyszków	0,17	-0,01	0,81	0,15	-0,04	3
Zagródki	0,12	0,25	-0,13	0,15	-0,04	3

Analiza wskaźnikowa pozwoliła zidentyfikować obszary Gminy Potok Górny, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk, co powoduje stan kryzysowy. Wskazanie obszarów było możliwe dzięki ocenie nasilenia koncentracji negatywnych zjawisk w oparciu o ocenę sumaryczną liczby wskaźników w poszczególnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), których wartości wypadają gorzej w porównaniu do średniej wartości dla obszaru gminy. Jak wynika z powyższej tabeli obszary kryzysowe można zdiagnozować w zasadzie w każdej miejscowości Gminy Potok Górny.

TABELA 46 OBSZAR ZDEGRADOWANY, WYZNACZONY W OPARCIU O ANALIZĘ JAKOŚCIOWĄ I WSKAŹNIKOWĄ

Nazwa obszaru	Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej	Obecność wskaźników kryzysowych w sferze gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	Obecność terenów zdegradowanych	Udział Powierzchni [%]	Udział Ludności [%]
Dąbrówka	TAK	TAK		6,25	8,25
Jasiennik Stary	TAK	TAK		3,13	5,17
Jedlinki	TAK	TAK		7,97	2,71
Kolonia Malennik	-	TAK		2,8	1,7
Lipiny Dolne	-	TAK		12,75	16,83
Lipiny Dolne-Kolonia	TAK	TAK	TAK	4,76	2,48
Lipiny Górne-Borowina	TAK	TAK		16,96	9,28
Lipiny Górne-Lewki	-	TAK		6,08	6,17
Naklik	-	TAK		8,54	8,04
Potok Górny	TAK	TAK	TAK	18,92	23,47
Szyszków	-	TAK		8,03	10,3
Zagródki	-	TAK		3,83	5,6

Źródło: Opracowanie własne.

Powierzchnia wyznaczonych obszarów zdegradowanych stanowi 57,99% powierzchni gminy i są one zamieszkiwane przez 51,36 % mieszkańców gminy.

Cechuje je nagromadzenie negatywnych zjawisk kryzysowych, którym należy przeciwdziałać poprzez integrację działań w sferze społecznej i sferach współwystępujących (tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Rewitalizacja dla swojej skuteczności na wyznaczonym obszarze na terenie gminy wymaga wieloletnich, wieloaspektowych i kompleksowych działań, a jej osiągnięcie będzie możliwe poprzez aktywność w ramach wyznaczonych celów we wszystkich 5 sferach:

- ✓ społecznej – likwidacja oraz ograniczenie zjawisk patologicznych, ograniczenie ubóstwa i poprawa dostępności do usług publicznych,
- ✓ gospodarczej – rozwój przedsiębiorczości na terenie obszaru rewitalizacji, ograniczenie zjawiska

bezrobocia,

- ✓ środowiskowej – promocja postaw proekologicznych, rozwój odnawialnych źródeł energii,
- ✓ przestrzenno-funkcjonalnej – uporządkowanie przestrzeni publicznej, ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych,
- ✓ technicznej - poprawa i rozwój infrastruktury technicznej, modernizacja zabudowy.

MAPA 7 OBSZAR ZDEGRADOWANY, WYZNACZONY W OPARCIU O ANALIZĘ JAKOŚCIOWĄ I WSKAŹNIKOWĄ

Źródło: Opracowanie własne.

2.3. ETAP 2 – wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Potok Górny

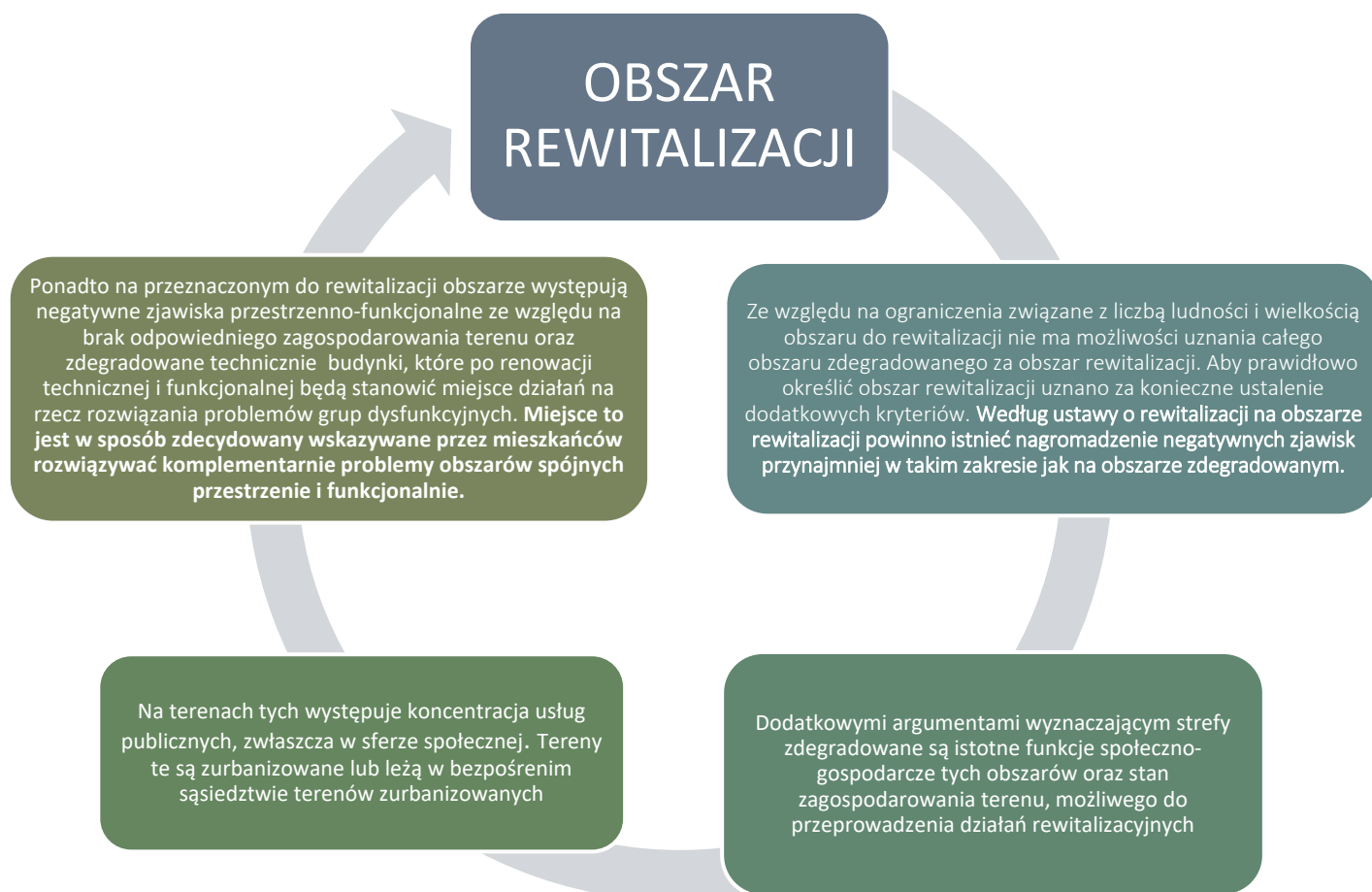
Konieczne jest zatem przystąpienie do kolejnego etapu delimitacji, by móc wskazać na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk) na obszarach zdegradowanych, obszaru rewitalizacji, który będzie się zawierał na terenie nie większym niż 20% udziału powierzchni ogółem gminy i zamieszkałym nie więcej niż 30% ogółu ludności Gminy Potok Górny.

W celu jednoznacznego wyznaczenia Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Potok Górny oraz wskazania na jakim obszarze Gminy Potok Górny (OZ) występuje największe natężenie negatywnych zjawisk, poszczególnym zjawiskom problemowym (negatywnym) przypisano odpowiadające im wskaźniki.

Punktem odniesienia terytorialnego było wyodrębnienie w ramach miejscowości zdegradowanych Obszaru Rewitalizacji (OR) w oparciu o czynniki kryzysowe:

1. stan przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej, która po przeprowadzeniu działań inwestycyjnych może być wykorzystana w celu znaczącej poprawy stanu przestrzeni publicznej szczególnie w obszarze grup dysfunkcyjnych,
2. koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji w związku z gęstością zaludnienia obszaru, co generuje i wzmacnia z natury negatywne postawy zachowania, szczególnie ze strony osób wykluczonych oraz pochodzących ze środowisk patologicznych.

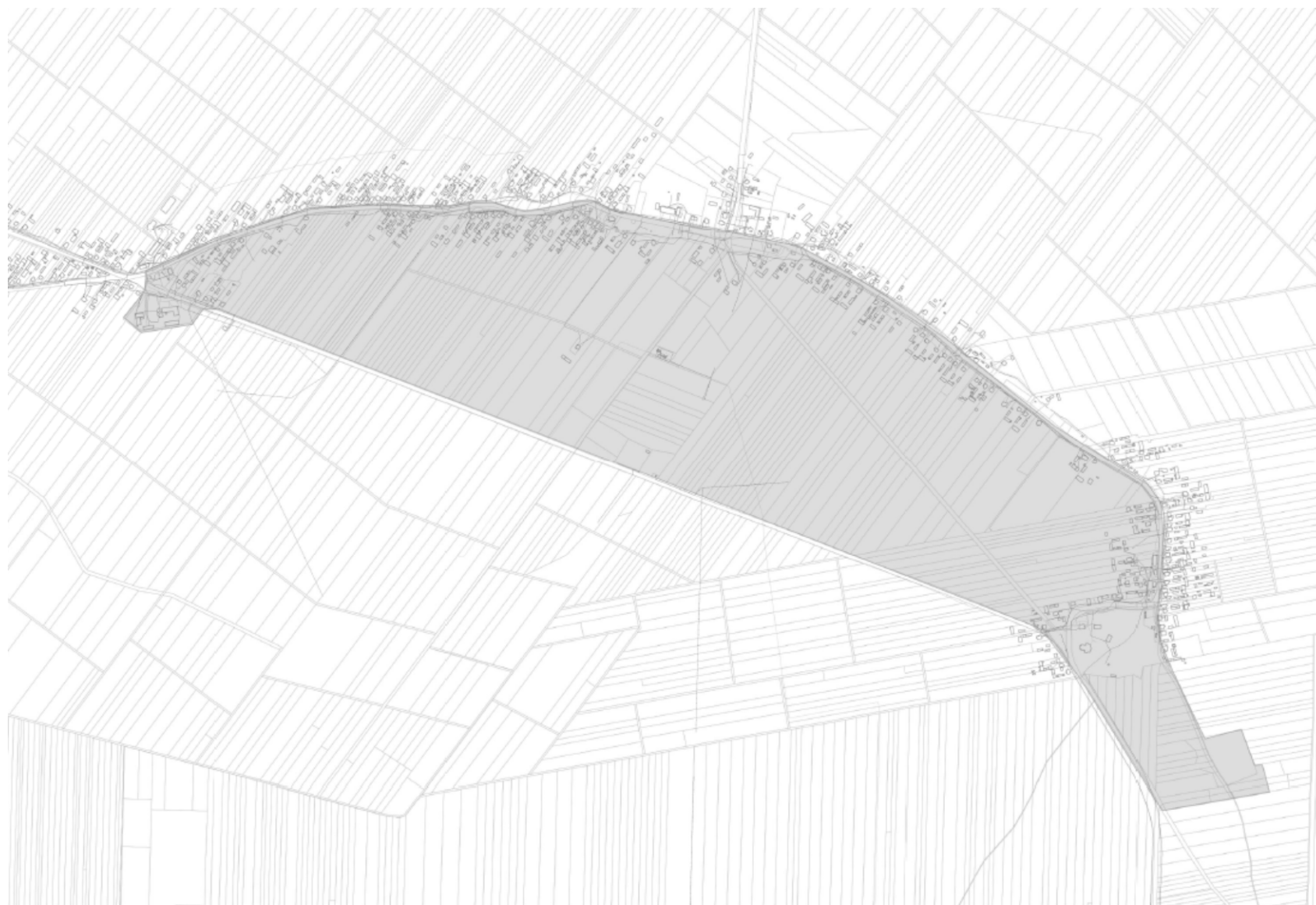
Procedura wyznaczania OR opierała się na następujących założeniach:

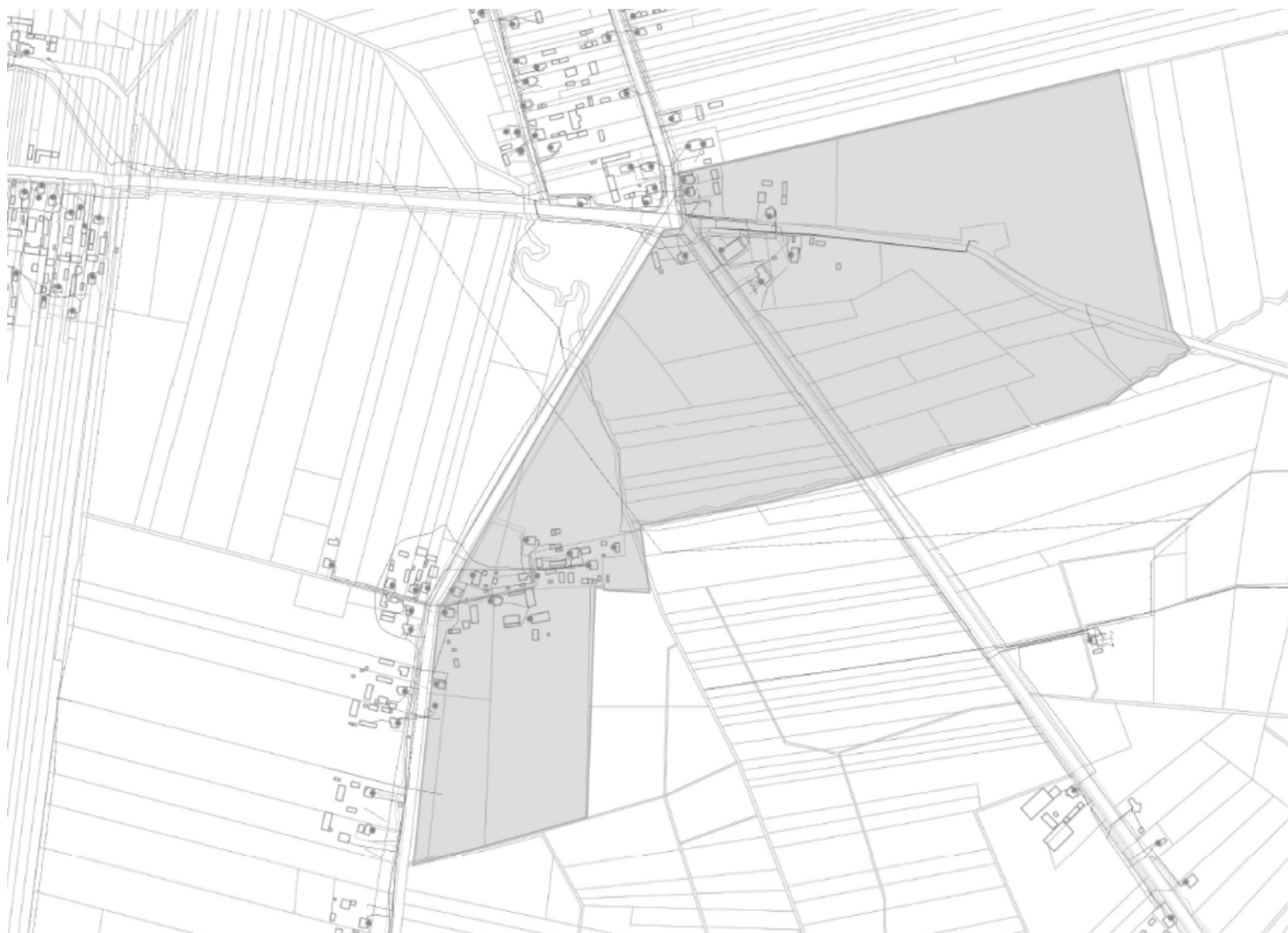
2.4. Podsumowanie – delimitacja Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Potok Górny

W skład obszaru rewitalizacji obszaru wchodzi podobszary, nieposiadające ze sobą wspólnych granic:

Obszar I: Potok Górny powierzchnia - 188,66 ha, ludność – 372 osób

Obszar II: Lipiny Dolne Kolonia, powierzchnia 44,07 ha, ludność - 78 osób

Podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji znaczenie wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Pomogą one odzyskać dotychczasowe funkcje pełnione przez obszar i wykreować nowe funkcje, które wynikają z aktualnych potrzeb mieszkańców.

TABELA 47 DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY POTOK GÓRNY

Numer Odobszaru	Obszar Rewitalizacji	
	I	II
Nazwa obszaru/sołectwa	Potok Górny	Lipiny Dolne Kolonia
Powierzchnia Obszaru (ha)	188,66	44,07
Odsetek powierzchni Obszaru w ogólnej powierzchni gminy (%)	1,70	0,40
Liczba ludności Obszaru (2021 r.)	372	78
Odsetek ludności Obszaru w ludności ogółem gminy (%)	7,04	1,48

Źródło: Opracowanie własne.

W myśl ustawy o rewitalizacji (art. 10 ust. 1), obszar obejmujący całość, bądź część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się **jako obszar rewitalizacji**.

Obszar rewitalizacji ustala się, wybierając z obszarów zdegradowanych te sołectwa, w których występuje najgorsza sytuacja społeczna, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów, przy czym, z uwagi na wymóg łączna powierzchnia wybranych sołectw nie może przekroczyć 20% powierzchni gminy, a ich ludność nie może stanowić więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w Gminie Potok Górny spełnia kryteria określone w wytycznych ponieważ stanowi 2,10 % powierzchni gminy (232,73 ha) i jest zamieszkanym przez 8,52 % jej mieszkańców (450 osoby).

Tym samym obszar rewitalizacji mieści się w limitach określonych w Wytycznych (< 20% powierzchni gminy i < 30% liczby jej mieszkańców).

Spis tabel:

Tabela 1 Powierzchnia poszczególnych miejscowości Gminy Potok Górny	8
Tabela 2 Liczba mieszkańców wg miejscowości zameldowanych na pobyt stały – stan na 31.12.2021 r.	9
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Potok Górny w roku 2021.....	10
Tabela 4 Stopień wyposażenia w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną	13
Tabela 5 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty 2022 dla poszczególnych szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Potok Górny	14
Tabela 6 Liczba ludności korzystająca z OPS w poszczególnych miejscowościach Gminy Potok Górny	20
Tabela 7 Wydatki na fundusz sołecki w roku 2021 r.....	20
Tabela 8 Wykaz organizacji pozarządowych na terenie Gminy Potok Górny.....	21
Tabela 9 Liczba NGOs w podziale na miejscowości	22
Tabela 10 Liczba przedsiębiorstw działających w poszczególnych miejscowościach.....	24
Tabela 11 Liczba osób w podziale na poszczególne miejscowości w roku 2022	27
Tabela 12 Użytkowanie gruntów w Gminie Potok Górny	28
Tabela 13 Powierzchnia gospodarstw rolnych ogółem w Gminie Potok Górny w roku 2020	28
Tabela 14 Wskaźniki sieci gazowej	30
Tabela 15 Długość czynnej sieci wodociągowej oraz liczba przyłączy	31
Tabela 16 Wskaźniki dla sieci wodociągowej	32
Tabela 17 Wskaźniki dla sieci kanalizacyjnej Gmina Potok Górny	32
Tabela 18 Charakterystyka infrastruktury wodno - kanalizacyjnej na terenie poszczególnych sołectw/miejscowości Gminy Potok Górny	33
Tabela 19 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Potok Górny	33
Tabela 20 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych Gminy Potok Górny.....	37
Tabela 21 Poziom przestępczości w Gminie Potok Górny za rok 2020 w podziale na poszczególne miejscowości.....	38
Tabela 22 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach GPR	41
Tabela 23 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego	43
Tabela 24 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru w roku 2021 [%].....	46
Tabela 25 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru [%].....	47
Tabela 26 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców.....	48
Tabela 27 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	49
Tabela 28 bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	50
Tabela 29 Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	51
Tabela 30 „Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	52
Tabela 31 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	53
Tabela 32 Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.	54
Tabela 33 Wartości wskaźników dla sfery społecznej.....	55
Tabela 34 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej	57
Tabela 35 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty.....	59
Tabela 36 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej	61
Tabela 37 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.).....	63
Tabela 38 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.).....	64
Tabela 39 Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	65

Tabela 40 Dostępność do usług kultury i usług społecznych (instytucje kultury, banki, apteki, przychodnie, świetlice wiejskie, obiekty sportowe)	66
Tabela 41 Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru.....	67
Tabela 42 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.....	68
Tabela 43 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.....	69
Tabela 44 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty	70
Tabela 45 Poziom występowania wskaźników kryzysowych dla sfery, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	71
Tabela 46 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową.....	72
Tabela 47 Delimitacja obszaru rewitalizacji Gminy Potok Górny	78

Spis map:

Mapa 1 Położenie Gminy Potok Górny na tle województwa lubelskiego	6
Mapa 2 Położenie Gminy Potok Górny na tle powiatu biłgorajskiego	7
Mapa 3 Położenie poszczególnych miejscowości na terenie Gminy Potok Górny.....	7
Mapa 4 Szlaki piesze i rowerowe w Gminie Potok Górny.....	18
Mapa 5 Podział gminy na obszary porównawcze	42
Mapa 6 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Potok Górny	62
Mapa 7 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową	73

Spis wykresów:

Wykres 1 Powierzchnia miejscowości Gminy Potok Górny (%).....	8
Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy w latach 2015 - 2021.....	9
Wykres 3 Liczba mieszkańców wg miejscowości w 2021	10
Wykres 4 Współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 osób.....	11
Wykres 5 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Potok Górny w roku 2015 oraz 2021	11
Wykres 6 Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Potok Górny w latach 2016 - 2021	12
Wykres 7 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Potok Górny w latach 2016-2021	13
Wykres 8 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.....	13
Wykres 9 Księgozbiór w bibliotekach na terenie Gminy Potok Górny	16
Wykres 10 Wskaźniki czytelnictwa na terenie Gminy Potok Górny	17
Wykres 11 Wydatki na fundusz sołecki w roku 2021 wg sołectw [%]	21
Wykres 12 Udział procentowy podmiotów gospodarczych w Gminie Potok Górny w roku 2021 wg sekcji PKD 2007	23
Wykres 13 Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w rejestrze REGON w Gminie Potok Górny..	23
Wykres 14 Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD w poszczególnych miejscowościach Gminy Potok Górny w roku 2021	24
Wykres 15 Podmioty gospodarcze w Gminie Potok Górny klasyfikowane w 2021 roku według kryterium liczby pracujących.....	25

Wykres 16 Podmioty gospodarcze w Gminie Potok Górny w 2021 roku wg sektorów własnościowych	25
Wykres 17 Liczba osób pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Potok Górny w latach 2016-2021.....	26
Wykres 18 Liczba osób pracujących w Gminie Potok Górny w podziale na płeć w latach 2015-2021	26
Wykres 19 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Potok Górny w latach 2016-2021	27
Wykres 20 Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – dynamika w latach 2016-2021.....	32
Wykres 21 Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań w Gminie Potok Górny	38